

SITUATION

#212

APRIL 2015
ÅRGÅNG 20

S

T

L

M

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

YLVA
OGLAND

SUSANNA
ALAKOSKI

NÄR JOE HILL
GJORDE STAN

FILIP

*"Nu får ni oss som ni vill ha oss, rena,
nakna och självupptagna. Precis som vi är"*

FREDRIK

BIANCA KRONLÖF, TOMAS ZACKARIAS WESTBERG, CAROLINE ENGVALL, MICHAEL HOLMOVIST, NADYA

KLUBB

TOR 2 APRIL
GLORIAS
Klubben för dig som är 50+

**SÖDRA
TEATERN**

HUMOR/TEATER

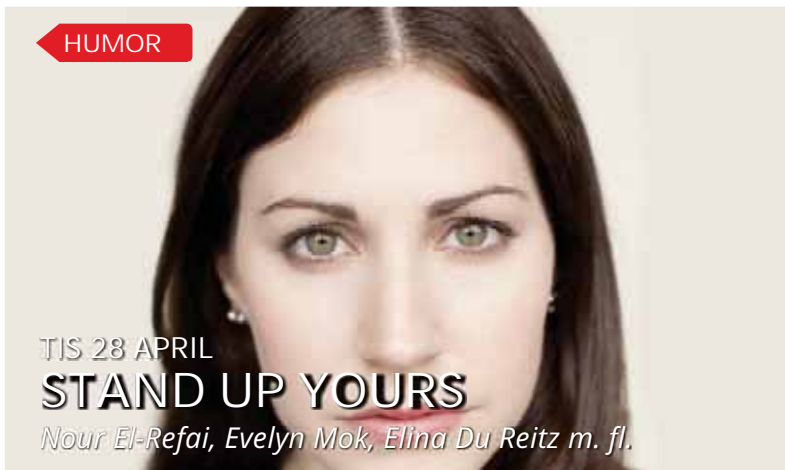
LÖR 18 APRIL
**KALLE HAGLUND...
OCH DEN STORA SKOGEN**
En liten pärla om det vi alla kämpar med - Livet.

KONSERT

ONS 6 MAJ
MARIKA HACKMAN [GBR]
Elektronisk folkmusik med psykedeliska inslag.

HUMOR

TIS 28 APRIL
STAND UP YOURS
Nour El-Refai, Evelyn Mok, Elina Du Reitz m. fl.

KONSERT

TOR 7 MAJ
**SANNE SALOMONSEN MATS
RONANDER BENNETH FAGERLUND**
Tre musikaliska naturkrafter.

HUMOR

FRÖ 22 MAJ
STEPHEN K. AMOS [GBR]
Prisbelönt standup-stjärna.

PERFORMANCE

2-27 SEPT
WEAR IT LIKE A CROWN
Cirkus Cirkör firar 20 år!

SODRATEATERN.COM / 08-531 994 90

Sveriges internationella scen för musik, teater och debatt

JOEL NILSSON

20 NÄSTA GREJ MÅSTE VARA DÅRAKTIG, SÅ DÅRAKTIG ATT SECURITASVAKTEN VID RIKSDAGEN INTE ENS SLÄPPER IN OSS

Efter filmen *Trevligt folk* är Filip Hammar noga med att "Filip & Fredrik" inte ska stanna kvar "och värma sig vid brasan där politiker vill ta selfies med en"

MARCO FEMENIA

14 DET HÄR ÄR LIKSOM HANDVÄVNINGENS ROLLS-ROYCE

Sonja Enbuske på Almgrens Sidenväveri om vävstolen hon använder

SOPHA RINKARSSON/OTTER

30 DET ÄR FYRA GIGANTISKA SNIPPOR. ELLER VAGINOR, OM MAN SÅ VILL

Konstnären Ylva Ogland om några av konstverken på utställningen *Hon i fyra akter*

12 Susanna Alakoski

Under skrivandet av *April i anhörigsverige* har sångtexter varit viktiga följeslagare

28 När Joe Hill gjorde stan

Innan utvandringen till USA bodde Joel Hägglund två år på Västerlångtgatan 10 och vårdades för hudtuberkulos på Serafimerlasarettet

38 Andra gator i dag

Det ökande antalet EU-migranter på gatorna i stan påverkar arbetsmiljön för Situation Sthlms tidningsförsäljare

58 Svepet

Bianca Kronlöf, Nadya, Michael Holmqvist, Caroline Engvall, Vallentuna bibliotek, Zelda, recensioner med mera

7 Tomas Zackarias Westberg

Serieromansdebut med *Total panik*

8 Gata fram och tillbaka

Jakobsgatan – gamla kvarter och kanslier och en fransk skola och på en husvägg en familj som efterlyser en saknad son

10 Maria Hagström

Från en trygg kåkstad nära dig. Fast väldigt långt ifrån

11 Situation Waldersten

42 Stolt

En SoFo-dystopi

44 Min plats i stan

Ann Malmberg är tillbaka på Bergdalen i Näckrosen

47 Mina drömmar

Norbert Mais vill tillbaka till Kenya

48 Med egna ord

Försäljarnas sidor

57 Korsord

64 Brilljant

Grönfingrade trädgårdsmästaren David Johnsson

66 Läsaren

Susanne Åstrand, Döbelngatan

Tomas Zackarias Westberg

Filip & Fredrik, Joe Hill och Ylva Ogland

Under dagen jag är med dem när de visar filmen *Trevligt folk* i riksdagshuset och på Rigoletto är det egentligen ingen gång de inte är "Filip & Fredrik". Jo, kanske under den stund vi sitter ner och pratar i sofforna vid entrén till Riksdagshuset – men då kommer ju "Clerken" och slår sig ner vid bordet och då kliver de rakt in i sina roller igen...

Vilket är både lärorikt och underhållande att se.

Att han kom och satte sig och började prata med dem mitt i intervjun – han tog ingen större notis om det, direkt – gjorde att jag fick en direkt inblick i hur ett samtal med en person i någon av deras produktioner kan te

sig. De ser till, med sättet de frågar och lyssnar, att personen i fråga förmodligen säger mer än vad vederbörande först tänkt. Och kanske inte om det som det från början var tänkt.

Och de ser till att samtalet hela tiden hålls underhållande.

JOE HILLS ÖDE är känt.

Men vad som är mindre känt är att Joel Hägglund från Gävle – han hette så innan han bytte namn när han emigrerade till USA – vistades två år i början av 1900-talet i Stockholm. Joel Hägglund led av hudtuberkulos och vårdades först hos en före detta bataljonsläkare på Hamngatan, Tage Sjögren – specialist på hudsjukdomar och med en ny ljusbehandling som

metod. När behandlingen inte hjälpte lades han in på Serafimerlasarettet på Kungsholmen.

Under sin vistelse i Stockholm bodde Joe Hill på Västerlånggatan 10. Trots att både Woody Guthrie, Bob Dylan, Bruce Springsteen och många andra sjungit hans sånger och inspirerats av honom finns det ingen plakett som utmärker att Joe Hill en tid i livet bodde på adressen.

KONSTNÄREN YLVA OGLAND växte upp med missbruk nära sig, hennes pappa var en period i livet heroinist. Hon har bland annat målat en svit stilleben – hon jobbar mycket med repetitioner och siffran 30 – inspirerade av pappans missbruk. I slutet av

april öppnar hennes separatutställning *Hon i fyra akter* på Bonniers konsthall. Men först skulle delar av utställningen till Drottningholms slottsteater för en ritual. Situation Sthlm var med där.

Dessutom allt det andra – krönikor, Situation Waldersten, Gata fram och tillbaka, Brilljant, Min plats och allt det andra du brukar läsa i varje nummer.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "Enorm stolthet över resultatet"

Joel Nilsson

GÖR: Fotograf. Har tagit bilderna på Filip & Fredrik samt porträtterat Situation Sthlms säljare inför utställningen på Liljevalchs i augusti, då Situation Sthlm funnits i 20 år.

"UNDER NÅGRA INTENSIVA dagar i mars byggde jag om redaktionens lunchrum till fotostudio för att porträtter Situation Sthlms försäljare. Nästan 100 personer ställde sig framför kameran och gav allt för att bilderna skulle bli så bra som möjligt. Jag skrev ut alla bilder på min risiga laserskrivare och tejpade upp dem på väggen på mitt kontor och känner en sådan enorm stolthet över resultatet. Att vi har gjort så bra bilder tillsammans."

Henric Lindsten

GÖR: "Jag har hjälpt Joel att porträtter alla försäljare till 20-årsjubileet. Vi plåtade bilderna rätt in i datorn så att de som blev fotograferade direkt kunde se resultatet. Många kände sig

osäkra och ovana i studiomiljön, och därför blev det en extra kick när de vandrade ut ur studion och berättade hur stolta och nöjda de blivit med bilden.

JAG HAR OCKSÅ dokumenterat vår fotografering av Situation Sthlms försäljare med kameran. Dels för att det historiskt sett ska finnas bilder av fotograferingen inför utställningen, dels för att det kommer att skrivas ett reportage om det i augustinumret av Situation Sthlm."

Johan Olsson

GÖR: Frilansande Art Director "JAG SITTER I vanliga fall i ett frilanskollektiv som heter ZOOPEOPLE.

Jag känner både Marcus Edin, som gjort Situation Sthlms nuvarande form, och Jesper Weithz som är tidningens AD. Men eftersom det är influensatider blev det som det blev och jag tillfrågades om jag kunde rycka in på kort varsel och greja det här numret. Jag hade precis en lucka i almanackan, precis lämnat två jobb ifrån mig, så det funkade perfekt. Jag har gjort ett nummer av Situation Sthlm tidigare, för två somrar sedan då jag semestervickade. Visst, det har varit lite kort om tid den här gången men funkade väldigt bra."

ALLA MÄNNISKOR ÄR OLIKA. Så enkelt är det. Vi har lärt oss det under de 19 år Situation Sthlm sålts på gatorna i Stockholm. Vissa har säljet i sig, andra lär sig snabbt, några måste jobba lite hårdare. När vissa väljer att skrika ut sin frustration och ilska väljer andra att skriva av sig i tidningen. Några gör både och.

Situation Sthlm erbjuder hjälp till självhjälp

genom meningsfull sysselsättning med tidningsförsäljningen utifrån varje individs villkor. Utöver möjligheten att tjäna egna pengar erbjuder vi också juridisk hjälp och stöd i kontakten med bland annat myndigheter.

När du köper Situation Sthlm ger du säljaren inte bara reda pengar utan mycket, mycket mera. Tack.

Situation Sthlm ges ut av Situation Sthlm AB. Tidningen är fackligt, partipolitiskt och religiöst obunden och kommer ut sista onsdagen i månaden 12 gånger om året.

Situation Sthlm AB ägs i lika delar av chefredaktör Ulf Stolt, Rainbow Sweden samt Ideella föreningen Situation Sthlm.

Aktiebolaget delar inte ut vinst till aktieägarna, allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

STYRELSEN
SITUATION STHLM:
Ulf Stolt

Hans Larsson (ordförande)

Peter Söderlund

Den sociala verksamheten

är en ideell förening. Försäljarna är hemlösa eller före detta hemlösa. Alla försäljare skriver under ett avtal, får en id-bricka med foto och en försäljningsplats.

Den sociala verksamheten består bland annat av distribution av tidningen, försäljarcafé, skrivarverkstad, försäljarblogg, datarum och juridisk rådgivning.

Värdegrund Situation Sthlm:

- är en gatutidning
- skapar debatt och opinion om hemlöshet och utsatthet
- erbjuder hemlösa människor sysselsättning
- verkar för yttrandefrihet

Målgrupp:

Situation Sthlm är en lågtröskelverksamhet som riktar sig till hemlösa, f.d. hemlösa och socialt utsatta människor. Många ur målgruppen har missbruksproblem och/eller är drabbade av psykisk ohälsa.

Syftet med tidningsförsäljningen, utöver den inkomst den genererar, är att skapa en struktur i tillvaron, stimulera till minskat missbruk och genom verksamheten få hjälp och stöd.

Verksamheten erbjuder också timanställning, arbetsträning, OSA-placering, skrivarverkstad, datorstöd, motiverande samtal, juridisk rådgivning och diverse aktiviteter.

Personer som inte omfattas av det sociala stöd som samhället erbjuder eller inte har några etablerade kontakter inom tex. socialtjänst, kriminalvård eller psykiatri skrivs inte in som försäljare av Situation Sthlm.

Syftet med Situation Sthlms verksamhet är rehabilitering med arbete som metod. Vår målgrupp

består av de personer vars stöd från Situation Sthlm kompletteras av samhällets insatser.

REDAKTION
Chefredaktör & ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 953 90

Reporter
Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Consigliere
Jan Lindström

Art Director
Jesper Weithz

Vik. Art Director
Johan Olsson

Webbredaktör
David Bogerius

Redaktionsråd
David Bogerius, Gerd Eriksson, Alexandra Sundqvist

Korrektur
Hanna Hård

Medverkande skribenter
Henrik Emilson

Medverkande fotografer & illustratörer
Marc Femenia, Joel Nilsson, Sofia Runarsdotter, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
www.situationsthlm.se

E-post
red@situationsthlm.se

Tryck
V-Tab 2014
Räckvidd
147 000 läsare
(Orvesto konsument 2014:helår)

Upplägga
34 100 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION
VD

Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 953 87

Ekonomi
Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 953 86

Adress
Krukmakargatan 34A
118 51 Stockholm

Tel
08-545 953 91

Fax
08-668 79 09

Organisationsnummer
55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
pg. 25 59 89-6
bg. 5357-3259

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 953 88

Samordnare
Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 953 81

Mariah Jansvik
mariah@situationsthlm.se
08-545 953 81

Jonas Svensson
jonas@situationsthlm.se
08-545 953 81

Telefonnummer distribution
08-545 953 81

Öppettider
Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Organisationsnummer
8024 11-1497

ANNONSERING & PRENUMERATION
Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 953 94

Carl Larsson
carl.larsson@mediakraft.se
tel. 070-147 50 29

Robert Wallner
robert.wallner@mediakraft.se
tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration
12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

441 Tryckbak 428

I huvudet på läsarna

"Det är en högtidsstund"

Älskar Situation Sthlm

Jag vill berätta att det är en högtidsstund när nya numret av Situation Sthlm kommer ut. Ulf Stolt och även Maria Hagström skriver så otroligt bra, säljarnas texter och tankar, korsordet, jag gillar också annonserna – Nalens till exempel.

Ingressen är underbart formulerad. Vänligaste hälsningar,

TINA LINDAHL

Fel i procenten om mödradödlighet

Hemma hos min dotter bläddrade jag i senaste Situationen och hittade en märklig notis (mitt eget ex läste jag och lämnade till återvinning utan att se den här). Den handlade om mödradödligheten, som minskat från 75 % till 50. Glädjande siffra – tills man tänker efter några sekunder, för då blir den bara förvirrande.

Vet inte hur det är uträknat. Dödligheten för både mödrar och fäder är väl hundra procent, förr eller senare. Men här måste det vara frågan om nåt annat. 75 resp 50 % av dem som föder barn ett visst år? Hur kan vi i så fall ha några mödrar kvar nästa och nästnåsta år? Och en folkmängd på det här klotet som ständigt växer?

Hälsningar

LASSE, ER LÄSARE

SVAR: I nummer fem av FN:s åtta milleniemål står det att de vill minska mödradödligheten med 75 procent. Hitills har den minskat med 50 procent.

Vi hade kunnat uttrycka det lite tydligare genom att skriva "med" i stället för "till" i notisen om detta i förra numret.

Tack för din uppmärksamhet.

ULF STOLT, CHEFRED. & ANSV. UTG.
SITUATION STHLM

Stockholm en bra plats att bo på

Jag minns ett reportage ni skrev för en himla massa år sen om att alla stockholmare är bönder. Jag är själv det. Växte upp i en litet samhälle utanför Västerås och det var via lumpen som jag kom till Stockholm första gången och tyckte om det här. En av mina lumparkompisar var från Stockholm och jag följde med honom upp några gånger så när jag muckade ordnade jag jobb på SL och satt i spårren som vikarie.

Då fick man var med och både det ena och det andra. Det här var ju på sjuttioalet så man hade ju ögonen med sig och såg en del kändisar i vimlet ibland som tog tunnelbanan. När det var matcher på Råsunda, på Stadion eller på Söderstadion så var det viktigt att man satt på rätt station med rätt märke. En kompis till mig som var Djurgårdare hade en supporterknapp på sig och satt på Zinken en matchdag, oj vad de drev med honom. Men det var lugnare då, aldrig bråk och sånt.

Tycker Stockholm är en bra stad. Jag som växte upp i ett litet samhälle tycker det är mer vänlighet och mer medmänsklighet här än i en liten håla där alla vet allt om alla.

En gång stannade jag och pratade med en som sålde Situation Sthlm. Han var inte heller från Stockholm. Det pratade vi om. Han tyckte också det var bättre här än där han kom ifrån.

BJÖRN

Hoppas Joel blir lärare

Jag läste just texten "Mina drömmar" i februarinumret och blev alldeles varm. Vilken man Joel Peña är. Jag önskar att han kommer in på de studier han vill för jag tror att med den värmen och ärligheten kommer han bli en fantastisk förskollärare.

VIKTORIA ERICSSON LÖFBERG

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Krukmakargatan 34 A, 11851 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Svenska kyrkan i Vantör är en mångkulturell församling med ett ökande antal barn och unga och finns i stadsdelarna Högdalen, Rågsved, Hagsätra, Bandhagen, Örby och Stureby. I församlingen är 36 personer anställda.

Svenska kyrkan i Vantör söker **Församlingskock**

Mat och fika är ett nav i församlingens verksamhet – därför söker vi dig som älskar mat och människor!

Du ...

- ser möjligheter i att arbeta med människor i social utsatthet
- har erfarenheter av att leda ideella/frivilliga
- har hög social kompetens och kan hantera olika typer av människor
- lagar god mat, även vegetarisk
- tar ansvar för helhet och är bra på att organisera
- tänker "grönt" (miljötank)
- gillar mångfald
- trivs med att arbeta helger och kvällar

Kompetens: Adekvat utbildning

Intresserad? Kontakta samordnaren för ideella Krister Berg: 08-556 572 25, krister.berg@svenskakyrkan.se eller chefen för Team Stöd Mikael Jonsson: 08-556 572 62, mikael.k.jonsson@svenskakyrkan.se.

Skicka din ansökan med CV och löneanspråk senast den 30 april 2015 till: Svenska kyrkan, Vantörs församling, Box 77, 124 21 Bandhagen

Välkommen med din ansökan!

Är ni en vanlig familj med ovanligt stort hjärta?

Då kanske ni passar som familjehem.

Läs mer på attvarafamiljehem.nu

Humana

HUVUDSTAN

REGIONBIBLIOTEK STOCKHOLM

Vågade lån på bokbåten Tranan

ÖLITTERATUR Nu är det vår och bokbåten Tranan ska skeppa ut 3 000 böcker till lässugna skärgårdsbor. Det är Regionbibliotek Stockholm som sköter servicen och ombord finns bibliotekarier som tipsar, inspirerar och lånar ut böcker till öborna.

Bokbåten är ute i fem dagar och besöker 23 öar. Det är långlån som gäller, böckerna lämnas tillbaka i höst.

Vad lånar öborna mest nu?

– Det är stor efterfrågan på deckare, nya romaner och böcker om djur och natur, säger Annika Lissenko på Regionbibliotek Stockholm.

Strindbergs Hemsöborna, är den poppis på Kymmendö?

– De flesta som bor där har nog redan läst den eller så har de den hemma i bokhyllan.

På bokbåten är hyllorna specialbyggda och lutar lite inåt för att klara grov sjö och bibliotekarierna som följer med är sjötåliga.

Tranan lastas på Strandvägen 19 april mellan 11 och 13. Då kan den som är nyfiken kliva ombord för ett besök. Den 20 april i ottan kastar hon loss, första anhalt är Arholma.

GERD ERIKSSON

"Fyllgubben vinglar omkring och polisen jagar honom. När klockan ringer in, går genast alla 'poliserna' in till lektionen, medan 'fyllgubben' vinglar kvar en stund. Redan vid den här tiden har barn klart för sig att poliser passar tider och 'fyllgubbar' gör som de vill."

I *Alkoholboken* berättar läkaren, psykoanalytikern och jazzmusikern Bo Löfgren om skolbarn som leker fylla och polis på rasten. Och om de beteenden som tidigt är invanda.

Stans vanligaste födelsedag

TÅRTFEST Söndagen 26 april hurras det i många hem i Stockholm. Det är nämligen den vanligaste födelsedagen i huvudstaden och den delas av 2 246 personer. Det är 17 fler än förra året samma dag.

Säljer ni många tårter just den 26 april?

– Det är svårt att svara på för just den dagen, men i mars och april märker vi definitivt av en uppgång. Det

GUINNEARSONS

är alla sommarbarn, säger Christina Weywadt på Gunnarsons Specialkonfekturi på Södermalm.

Vilken tårta säljer ni mest av då?

– Den gröna prinsesstårten går bra. Men moussetårterna blir mer och mer populära.

För övrigt är Anna vanligaste namnet i Stockholm, det innehas av 26 686 personer. Vanligaste mansnamnet är Lars, bärs av 19 329 personer. Andersson står det på 26 688 brevlådor och vanligaste åldersgruppen är män i 34-årsåldern, de är 17 544 stycken.

GERD ERIKSSON

Bortbytt bland annat i Bromma

KLÄDBYTE Den 18 april kommer det att finnas möjlighet att byta kläder på hundra olika platser i landet – varav fyra platser i Stockholm. Fem inlämnade plagg ger lika många klädbiljetter att välja nya plagg för. Och det är vuxenkläder som gäller. Bäst brukar det gå att byta blusar, klänningar och tröjor.

– Det är väl för att de är lätta att prova, men även jeans går bra. Förra året bytte 32 500 plagg ägare, säger Jessica Andréason som är projektledare.

Initiativtagare är Naturskyddsföreningen, men det är föreningar, kompisgäng eller grannar som fixar lokaler, bord och galgar på de olika platserna.

Hittills har Haninge, Gröndal, Bromma och Saltsjöbaden anmält att det kommer att finnas klädbytarplatser där.

Varför arrangerar ni detta?

– För att vi vill sätta fokus på återvinnande. Det går åt 10 000 liter vatten för att tillverka ett par jeans och 4 000 liter för att göra en T-shirt.

GERD ERIKSSON

Botkyrka skrattar

SKRATTYOGA Den som vill unna sig ett gott skratt ska bege sig till ABF:s lokaler i Botkyrka 7 april.

Där blir det skrattyoga i en och en halv timme under ledning av en rutinerad skrattinstruktör. Kvällen inleds med en kort föreläsning, sedan skratt varvat med djupandning och därefter avslappning.

Varför valde ni att arrangera detta?

– Vi tyckte att det lät roligt och vi behöver skratta mer i det här stressade samhället. Vi har hört att det ska vara bra för välbefinnandet, säger Åsa Wiese på ABF i Botkyrka.

Är det bara för Botkyrkabor?

– Nej, alla som vill är välkomna. Det handlar inte om att stå och dra skämt för varandra utan om att skratta. Först kanske det är mekaniskt, men sen skrattar man med varandra.

GERD ERIKSSON

LITTERATUR TOMAS ZACKARIAS WESTBERG DEBUTERAR MED SJÄLVBIOGRAFISKA SERIEROMANEN *TOTAL PANIK*

"Det kommer alltid nån ny skit"

I *TOTAL PANIK* gestaltar Tomas Zackarias Westberg en period i livet där allting kommer i kapp. Det handlar om att bli förälder samtidigt som man förlorar sin egen. Om att få panikångest på föräldramötet och misslyckas med att hantera vardagens små krav. Men också om att börja nysta upp det som skaver där inne – se den egna barndomen och pappans gömda ölburkar i vitögat. Boken bygger på dagboksanteckningar gjorda mellan 2011 och 2012.

– Jag har länge velat göra serier, men har hindrats av en idé om att jag inte kan teckna. Men nu kände jag att jag hade en historia som var så pass intressant att jag inte behövde vara bra på att teckna – att det på nåt sätt skulle ordna sig ändå.

Total panik är Tomas Zackarias Westbergs debut. Samtidigt är han ingen seriedebutant i vanlig bemärkelse – tillsammans med sambon Jojo Falk har han skrivit manus till flera seriealbum om deras gemensamma liv, bland annat *24 minuter från T-centralen*.

Att nu själv sätta bild på minnen – och särskilt barndomsminnen – beskriver han som "oerhört tillfredsställande".

– Det var lite som att framkalla en rulle man fotat för 30–40 år sen... Förutom att allt blir helt skevt och konstigt när man ritat. Faran är väl kanske att de skeva versionerna i boken ersätter mina ursprungliga minnen.

Boken beskriver också en människa, som byggt sitt liv efter premissen att ha – och behålla – kontrollen. Hur ser du på behovet av kontroll i dag?

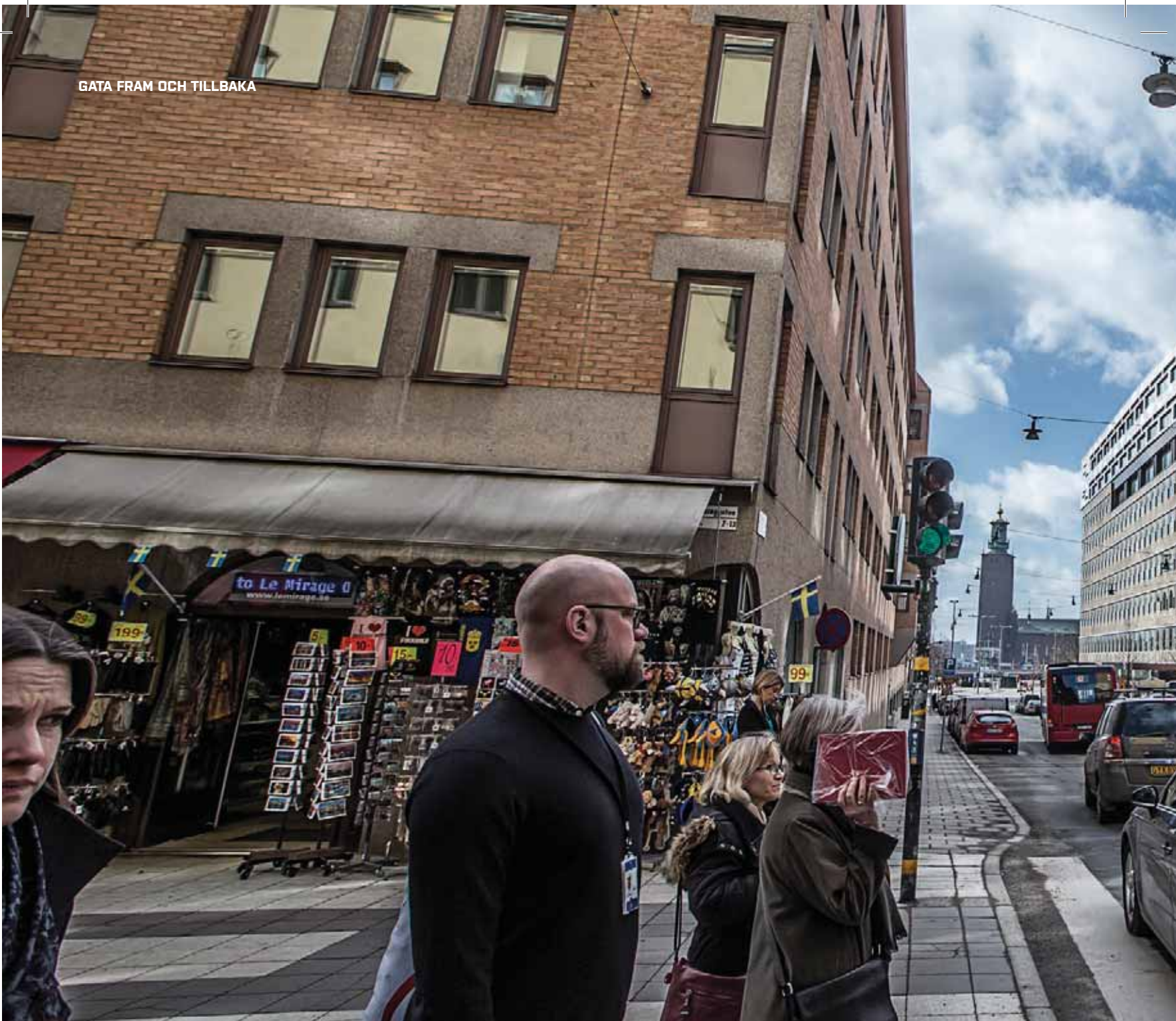
– För mig har det alltid varit viktigt att ha kontroll. Jag har alltid haft en känsla av att jag har mer koll på vad som händer runt omkring mig än de flesta andra. Jag gissar att det är ett vanligt drag hos barn till alkoholister.

I boken får man följa ett skeende i realtid. Berättelsen följer inte en konventionell dramaturgisk kurva, där "allt ordnar sig i slutet".

– Jag har valt att hålla mig väldigt nära sanningen och i verkligheten finns det inget slut där allting bara ordnar upp sig. Man kanske får en och annan paus, men det kommer alltid nån ny skit.

JOJO FALK

ALEXANDRA SUNDOQVIST

Jakobsgatan 12.10 – 13.22

Förbi gamla kvarter och kanslier och en fransk skola och på en husvägg en familj som efterlyser en saknad son. Man kan köpa mynt, klippa sig och skaffa vikingahjälm utmed Jakobsgatan.

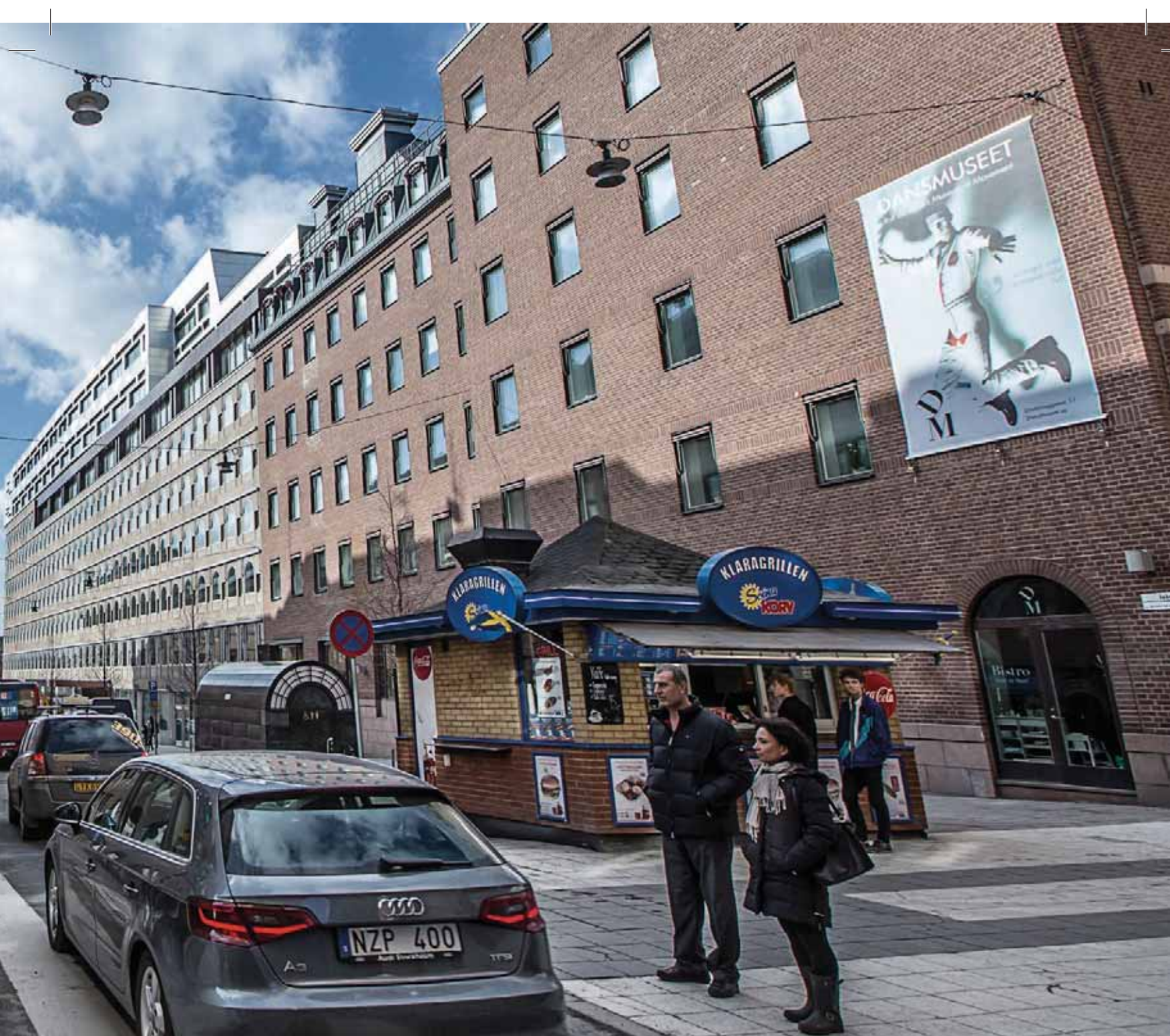
TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

PÅ ETT ANSLAG på dörren vid Sankt Jakobs kyrka står det att det är öppet för ljuständning och enskild bön. Och på onsdagar 07.30 är det Francis-kusmorgonbön, ledd av prästen Ted Harris.

På fasaden vid Hamburger Börs har Orup dragit knapparna ur skjortan och visar T-shirten med texten "Viva la pop" och undrar om vi är redo. Han är det. Och ska spela sin succéshow hela varen.

En man i svart kostym ser upp mot affischen medan han röker klart sin cigarett.

En bil från Stadsbudskåren står lite diagonalt ut på gatan med baklემönnen öppna och det lastas ur blå lådor

som staplas på trottoaren. En kvinna i blå kappa måste gå av sin cykel – hon kör för övrigt mot trafiken – och lyfta upp den på trottoaren för att ta sig förbi lastbilen. Irritationen lyser igenom hennes hetsiga rörelser.

På Selins mynthandel skyltar man stort med "Myntboken 2015".

Vid parkeringsautomaten utanför en av ingångarna till Gallerian berättar en orange skylt att för att ta sig till Malmskillnadsgatan ska man följa orange vägbeskrivning.

En taxi stannar till och släpper av på motsatta sidan gatan.

Alla utom en av bilarna som står parkerade utmed den 17 meter långa handikapparkeringen saknar

handikappskylt.

Bredvid L'école de Français á Stockholm ligger en hårsalong med det inte helt branschriktade namnet Jakobs Fönster. I en av stolarna sitter en kvinna med kortklippt hår. Bakom henne står frisörn och hon stämmer upprepade gånger av längden på polisongerna med sina händer, drar dem mellan tummen och pekfingerets fingertopp medan hon tittar stint in i spegeln. Ingen av dem säger någonting till varandra.

Mitt emot salongerna och skolan ligger två fastigheter i kvarteret Johannes Större med rötterna i 1600-talet. Dels Slottsbokhållarens hus som i slutet av 1800-talet köptes

av Stockholms Intecknings Garantiaktiebolag, som i hörnet Jakobsgatan – Malmorgsgatan 1884 öppnade ett säkerhetsvalv, byggt under markplan enligt engelsk modell. Bredvid ligger Stadsskrivarens hus. I dag disponeras båda fastigheterna av Regeringskansliet.

Två tekniker från Läskompetens AB snackar Hammarby framför en öppen baklucka.

På en fasad sitter en lapp om en försvunnen person som söks av sin familj – en ung man vid namn Steinar Bergh försvann i Stockholm i slutet av januari. En belöning om 200 000 svenska kronor utlovas till den som kommer med tips som leder till

fallets lösning.

I hörnet Drottninggatan ligger en stiltypisk turistaffär med ställningarna på gatan fyllda av vykort, vikingahjälmor och "tag tre betala för två"-erbjudanden.

Ner mot Konstakademien är det städgata torsdagar och röd parkeringsbiljett som gäller. I fasaden, precis mitt emot stolpen, sitter en liten grön skylt på en tegelsten: "Antenn skyddsrum".

Ovanför den gröna skylten någonting som ser ut som kopplingen till en trädgårdssläng.

Vakten utanför Finansdepartementet vänder ryggen mot vinden och stampar fötter för att hålla värmen. ☺

MARIA HAGSTRÖM OM DE SMÅ MÅSTE GÅ UT – VARNA DEM. AKTA GIFTIGA BÄR. AKTA MÄN. AKTA VÄRLDEN. SÄTT TYGLAR, EN HJÄLM RUNT KROPPEN.

Bäst är det för de små i hemmet. Ute lurar faror, de krälar i diken och buskar. Därför vill Förälder helst inte släppa ut Barnet själv. Men Barnet vill gå till grannkompisen, måste korsa en väg. Barnet har dött tre gånger innan tredje vita övergångsstrecket är passerat. Kom nu ketchup så går vi, skämtar kompisen och öppnar dörren till huset där mamman brukar röka inne. Hon har förstås lovat att inte röka när Barnet är där och inte strax innan, men det sitter ju i väggarna. Som tur är leker de ute. Eller otur. Vem kan klättra högst i trädet? Det kunde Barnet. Brandkåren måste sedan hissa ner stackaren, som har

dränkts i regn och huttrar sig till en sjukdom. Ringer sjukvårdsrådgivningen, som säger hej och sedan rätt förnamn. Blivit tjenis med varandra. Barnet har inte en dödlig sjukdom, säger sjukvårdsrådgivningen. Bra, för Barnet har redan dött tre gånger i dag.

I SKOLAN BLIR Barnet retad för brandkåren. Skolfienderna låter: ksss ksss ksss, komsu kissen. Hamnar i bråk, hade kunnat bryta alla ben i hela lilla kroppen. I morgon blir det vadderad tröja.

I skolmatsalen finns lättmargarin, med tillsatser. Kemikaliechocken får Barnets tänder att slå gnistor, om nu Barnet har några tänder kvar efter

allt godis Barnet fått längs vägen till skolan, där pedofiler lockar med karameller i varje gathörn. Barnet blir sockerstinn och då ska det springas runt, slå huvudet i bordet och dö knall fall.

DET ÄR KÖTFRI måndag i skolan. Barnets valfrihet då? Nästa dag serveras stekt kött. Men cancern? Skolan tar inte ansvar. Det är som den där gången när grinden till förskolan stod på glänt. Barnet smet och lekte på gräset utanför. Och en kilometer bort kunde Förälder ana en man. Vem vet vad han kunde göra, godiset var nästan slut. Och Barnet lekte dessutom med en färgglad

traktor som Förälder inte kunde hitta godkänd plastmärkning på. Barnets tänder blev självlysande, en blixst slog ut ur örat. Och Barnet hade ju kunnat slå knät mot en sten, få skrubbsår och förblöda i ensamhet. Stendöd.

BÄST ÄR DET för de små i hemmet. Om Barnet inte drunknar i en decimeter djupt vatten i badkaret samt ser till att tugga hundra gånger så att inget sätts i halsen. Om de små måste gå ut – varna dem. Akta giftiga bär. Akta män. Akta världen. Sätt tyglar, sätt Barnet i koppel, en hjälm runt kroppen, reningssystem i magen, filter för mun och näsa. Förälder vill ju att Barnet ska få leva.

LIFELINE PRESENTERAR

Premiär 8 oktober!

Partaj på Cirkus!

ROLIGT, ABSOLUT • SKÄMTAR DU MED MIG • ROLIGT, ABSOLUT
• EN FÖRESTÄLLNING MED LIVEBAND PÅ NYA CIRKUS TEATER •

SPELAS HÖSTEN 2015 PÅ CIRKUS
Johan Petersson • Pelle Arhio
Christian Åkesson • Joanna Eriksson m fl.

PREMIÄR 5 NOVEMBER

SVERIGES HISTORIA

DEN NAKNA SANNINGEN
EN STANDUPSHOW AV & MED
ÖZZ NÛJEN & MÅNS MÖLLER

SPELAS HÖSTEN 2015 PÅ RIVAL

Biljetter: www.ticnet.se, 077-170 70 70 samt www.lifeline.se

Författaren Susanna Alakoski beskriver kommande romanen *April i Anhörigsverige* som en anhörigas körsång. I dagboksform reflekterar hon över egna erfarenheter av missbruk men också över andras berättelser. Under skrivandet har musiken – texterna till musiken – varit en viktig följeslagare. TEXT DAVID BOGERIUS FOTO ELISABETH OHLSON WALLIN

BEROENDE AV TEXTEN

Vill man boka Susanna Alakoski för ett författarbesök eller en föreläsning så kan det bli aktuellt först till hösten. Den största delen av hennes vår är uppbokad av en skrivarperiod och samtidigt är hon aktuell med nya boken *April i Anhörigsverige*.

– Man kan kalla den för ett syskon till *Oktober i Fattigsverige*. Jag fortsätter samtalet som påbörjades i den boken, men nu med fokus på anhörigfrågor i vid mening till missbrukare i stället för fattigdom, säger Susanna Alakoski.

Debutromanen *Svinalängorna* blev en succé 2006 och följdes upp med *Håpas du trifs bra i fängelset* och *Oktober i Fattigsverige*. Gudrun Schymans förra pressekreterare – Susanna Alakoski jobbade som det en period – står numera själv i centrum.

– Själva formen för berättelsen i *April i Anhörigsverige* är en dagbok och jag reflekterar över personliga erfarenheter, men jag försöker också skapa en kollektiv röst genom att lyfta fram berättelser jag har hört av andra. Det blir som en anhörigas körsång.

Hon menar att hon vid 53 års ålder har fått "lite styr på livspriset" för att ha vuxit upp och levt med missbruk i sin närhet. När hon skriver tar hon hjälp av litteratur, men numera även av låttexter.

– Plötsligt upptäckte jag att texterna i musiken på något sätt har haft samma utveckling som inom litteraturen. Där har missbrukaren alltid varit i fokus medan den medlevande anhöriga har skildrats som alkoholisthustru eller något liknande, men det där har förbytts till att anhöriga har börjat skriva böcker där missbruket beskrivs som terror på sida upp och sida ner.

– Jag är uppväxt med musik från rastakulturen, som Peter Tosh "Legalize It" och

liknande, men så hörde jag helt andra texter på radio som gjorde att jag började lyssna på samma sätt som jag läser litteratur. Texterna krävde på något sätt att få vara med i boken och jag tog med dem.

SUSANNA ALAKOSKI TROR att innehållet i en text kan ha en omedveten påverkan, särskilt på en ung lyssnare som lever sig in i en känsla och trallar med, men kanske först senare reflekterar över det.

– Precis som våld kan missbruk i sång ha

MÅNGA MÄNNISKOR SOM HAR LEVT ELLER LEVER I MISSBRUK ÄR VÄLDIGT TALANGFULLA

en påverkan. Jag har transformerat innehållet från låttexterna till något slags konstnärlig dimension i boken, det finns ett jag som så att säga hör dem. Det blev en kombination mellan litteraturen och musiken.

En av låtarna hon nämner är "Lyckligare nu" där Linnea Henriksson sjunger om hur hon lämnat en alkoholmissbrukande man:

Det tog allt för många år / för mig att äntligen bli fri / Det har slitit mig itu / Det fanns ingen bara du / men jag är lyckligare nu

– Den är så naken och fin, jag tänker på unga killar och tjejer när jag hör den. Det är så hoppfullt och ljus på något sätt, det här med att livet blir bättre om du lämnar missbrukssituationen. Sen tycker jag mycket om Petters "Logiskt", det är faktiskt ganska roligt det här med att "alla ser det utom jag". Det är samtidigt jättestarkt att skriva på det sättet och lämna ut berättelsen.

SUSANNA ALAKOSKI GER också mer traditionella beskrivningar utrymme, som Lars Demians låt "Alkohol", där en hel del spritromantik ryms mellan raderna: *Jag säger ge mig ett glas innan baren stänger / Ge mig ett glas innan jag törstar ihjäl / Något som värmer ett fruset hjärta / Något som tänder en eld i min själ.*

– Det finns absolut en charm i det, men det funkar inte så bra. Man ser en väldigt ensam människa framför sig.

Hon uppskattar att anhörigperspektivet tagit plats även i tv.

I höstas sände SVT serien *Djävulsdansen* som skildrade de medberoende, de som står vid sidan av ett pågående missbruk.

– Det växer och det tycker jag är väldigt välgörande. Det är så lätt för missbrukarna att till exempel tala

om rätten att använda droger, men jag har aldrig hört en enda anhörig eller närstående till en missbrukare som önskar att narkotikan ska släppas fri. Många missbrukare är själva anhöriga till missbrukare, så det är en generationsproblematik i väldigt hög grad. Det är så klart bra att det kommer fram.

Hon är övertygad om att många människor skulle kunna bli fria från sitt missbruk om de bara fick möjligheten att använda sina talanger. Som ett exempel nämner hon dikterna på tidningsförsäljarnas "Med egna ord"-sidor i Situation Sthlm.

– När nån är väldigt begåvad så lyser det igenom och då blir det fint att läsa. Jag tror att många människor som har levt eller lever i missbruk är väldigt talangfulla, men att det har kommit alldeles för lite till uttryck. Det gör mig väldigt glad att de möjligheterna finns hos Situation Sthlm.

SUSANNA ALAKOSKI FÖDD: 16 maj 1962 i Vasa, Finland. **FAMILJ:** Gift med Mats Söderlund, författare och poet. Tre barn. **GÖR:** Författare, föreläsare, dramatiker. **AKTUELL:** Med fjärde romanen *April i Anhörigsverige*. I höst kommer den fjärde delen av hennes barnboksserie om Tiia och Peggi.

TRÅDAR BAKÅT

En gång i tiden var det Skandinaviens största arbetsplats för kvinnor. I dag är Almgrens Sidenväveri på Repslagargatan på Söder ett väl bevarat industriminne, ett museum och en tillverkare av riktigt fina möbeltyger, tapeter, ordensband och fanor.

TEXT GERD ERIKSSON FOTO MARC FEMENIA

Det skramlar rejält när Sonja Enbuske trycker ner trampan i vävstolen. Den flygande skytteln får emellan silkestrådarna, tunna som en sjundedels hårstrå. Sakta men säkert växer det fram ett blåvitt blänkande tyg under hennes händer.

En bra dag hinner hon väva en och en halv meter.

Sonja Enbuske sitter i samma vävstol som hennes medsystrar gjorde i mitten

av 1800-talet. Hon har jobbat på väveriet i 20 år och känner ingen längtan efter mer moderna maskiner.

– Det här är liksom handvävningens Rolls-Royce, så det är klart att jag vill använda den. Dessutom är den ergonomiskt bra utformad. Jag får ofta frågan från besökarna om jag inte blir trött i benet, men det blir jag inte.

Det längsta tyg hon vävt var 220 meter och skulle till Drottningholm för att sättas

på väggar och möbler. Det kortaste var ett par decimeter och skulle användas som ett taktilt prov i en utställning på Nordiska museet.

Hon väver i jacquardteknik, där hålkort i papp gör mönstret som är alldeles för komplicerat att göra i en vanlig vävstol.

Väveriet på Repslagargatan var ett av de första i landet som anammade den tekniken, som faktiskt bygger på samma förutsättningar som för dagens datorer, nämligen

gen binär digitalteknik.

Almgrens Sidenväveri startade 1833 och det fanns som mest sammanlagt 28 sidenväverier på Södermalm. De flesta av dem låg mellan Mosebacke och Zinkensdamm. Det var en stadsdel där det fanns utrymme för att bygga väverierna och där det fanns billig arbetskraft och närhet till vattnet för transporter.

– Sidenväverierna i Stockholm blev tröskeln in i industrialiseringen och siden-

sjaletterna var första storsäljaren. Under tre dagar sålde Almgrens 10 000 sjaletter på Sveriges största marknad i Skänninge, säger museichefen Jan Londi.

Förändringarna i samhället gjorde att landsbygdens befolkning hade pengar att handla för.

Det gällde även pigor och drängar.

Till en början var sidensjalarna svartmönstrade för att kunna bäras vid alla tillfällen, men vartefter blev det mer färg i dem.

På 1870-talet vävde Almgrens 100 000 sjalar om året.

De jobbade 296 personer där, de flesta av dem var väverskor. Det skallrade i väggar och golv när deras fötter tryckte ner tramporna i vävstolarna. Ljudnivån var hög.

– I de gamla räkenskaperna kan vi se att det köptes mycket fetvadd på Apotek Fenix på Götgatan. Pratade man med nån som hörde dåligt på den tiden var de ofta vävare. ▶

Väverierna var Stockholms första arbetsplatser för kvinnor.

Och när de tjänade egna pengar var de inte beroende av en man och ett giftermål. Det uppstod något som kallades Stockholmsäktenskap, vilket är motsvarigheten till dagens samboskap.

– Väverierna betydde mycket för kvinnorna. Även kvinnliga textildesigner som Maria Widebäck, Karin Wästberg och Anna Boberg fick göra sina första mönster här.

"SÄLLSKAPET FÖR INHEMSK silkeodling" bildades 1830 och hade beskydd av kungen. Här skulle det helt enkelt odlas silke. I stora lador samlade man silkesfjärilar. Och så anlade man plantager med mullbärsträd eftersom larverna äter bladen.

– Det finns rester av plantagerna både vid Bellevue vid Brunnsviken och vid Stefanskyrkan vid Vanadisbadet. Naturligtvis har vi också mullbärsträd på vår gård här. Där satt väverskorna och pustade, säger Jan Lindo.

I en kokong från en silkeslarv finns det tre kilometer silkestråd. Tråden är oval och lite som en prisma. Det är därför den blänker så fint och kan skifta färg beroende på ljus.

Vad är det för skillnad på silke och siden?

– Silke är råvaran, sidan det färdiga tyget.

Handvävt siden kostar 3 800 kronor metern. Men Jan Lindo tycker inte att det är dyrt om man jämför med att det är samma pris man får betala för "ett taskigt vävt Josef Frank-tyg i bomull".

Vad gäller mönster på tygerna så stal väverierna friskt av varandra.

När Almgrens Sidenväveri i nutid var ute på turné med sina tapeter och tyger och trodde att de var unika visade det sig att det gröna tyget med vita keruber fanns både på ett kasino i Moskva och på ett slott i Bordeaux.

I ena änden av väveriet står en så kallad varpa, där silkestråden lindas runt. Den modellen uppfanns av Leonardo da Vinci till sidenväverierna i Venedig. Hans bidrag till vävkonsten lever vidare på 2000-talet.

Rummet för efterarbeten kallas appreteringen. Där får färdigvävda ordensband ett mönster som heter moiré. Banden dras genom en maskin och det blir till slut ett mönster som museichef Jan Lindo liknar vid en taskig tv-bild. Helt enkelt lite vägigt, men rätt vackert.

Leonardo da Vinci var både konstnär och uppfinnare. Han har konstruerat varpan som används för att linda silkestråd.

TILL KRONPRINSESSAN VICTORIAS bröllop fick väveriet beställning från Livregementets dragoner – de ville ha ett nytt tyg till sina trumpeter och pukor. Och när Sonja Enbuske fick frågan från en besökare vem som betalade beställningen sa hon att det var skattepengar. "Hellre det än en mutter till ett Jas-plan", svarade besökaren.

Nästa uppdrag för Sonja Enbuske och Almgrens Sidenväveri är en beställning från Waldemarsudde på 30 meter gardin. Senast Waldemarsudde gjorde en beställning var 1911.

Under 1974 till 1991 var det ingen verk- ▶

Sonja Enbuske förskedar silkestrådar i grupper om åtta.

Vi vill ha dig.

Och din brorsa. Din mamma. Din granne. Och kanske din kompis. För tillsammans kan vi göra världen bättre. Vill du vara med? **Sms:a medlem till 72900** eller gå in på www.naturskyddsforeningen.se. Ett medlemskap kostar 24 kr/mån.

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Naturskyddsföreningen

När väveriet inte har beställningar hittas Sonja Enbuske på egna mönster, det här tyget ska bli kuddöverdrag.

samhet i väveriet. Men all utrustning från förr fanns på plats och när verksamheten öppnade igen fick de ett brev från Arméförvaltningen som ville ha 30 meter tyg. Senast de beställde något var 1897.

I dag drivs Almgrens Sidenväveri av en stiftelse som har till uppgift att bevara mönsterteckningar och andra betydelsefulla föremål för eftervärlden. Och så ska de vårda den gamla maskinparken.

Stockholms stad och Stockholms läns landsting är bland annat med och bidrar. Samlingarna och miljön är tillgängliga både för forskning och för allmänheten. Väveriet är den sista länken till den industristad som Stockholm en gång var. Och till en bit kvinnohistoria.

Sonja Enbuske för väverskornas tradition vidare. Tre dagar i veckan sitter hon och väver och den som vill kan se på.

Hur ska man vara som väverska?

– Det är bra att ha viss simultankapacitet. Förr i tiden gjorde de ett moment var, nu gör jag hela processen och det tror jag är roligare.

På ena väggen i museet är ett citat målat från när en av väverskorna blev intervjuad

Jan Lindo är chef för museet på Almgrens Sidenväveri.

av en dagstidning om sitt jobb. Där står:

”Det fordras också känsliga fingertoppar som inte får förstöras av alltför mycket grovsysslor hemma.”

I museets shop hänger handvävda slipsar med älgar och Jan Lindo skrattar lite och säger att inte ett tyskt öga är torrt efter att ha sett dem.

I shoppen finns också den speciella tvättvålen som är till för känsliga textilier. Den är en storsäljare och köps av både Twilfit och Svenskt Tenn. Och den tar bort alltifrån vinfläckar till motorolja.

Slutligen – sover du i sidenpyjamas?

– Nej, då måste man ju ha broddar i sängen. ☺

Almgrens tvättvål har 78 procents fetthalt och kan användas till både textil, skinn, ull och päls och den gör susen på svåra fläckar.

Almgrens Sidenväveri och museum

Öppet vardagar 10.00–16.00
Lördagar 11.00–15.00
Söndagar stängt

Öppna visningar utan förbokning
måndag, onsdag och lördag 13.00

Entré 75 kronor
(museet är tillgänglighetsanpassat)
Adress: Repslagargatan 15

FRANK
DANDY

in collaboration with

SUPER-
MUNDANE

VÄL INTEGRERADE

Filip Hammar landade samma morgon och äter amerikanska D-vitaminer som innehåller en 50 gånger så hög dos som svenska D-vitaminer. Fredrik Wikingsson håller koll på detaljerna under dagen – var de ska vara och när de ska vara där. Från Riksdagshusets andrakammarsal via restaurang Riche till biograf Rigoletto – Situation Sthlm följde "Filip & Fredrik" när de visade dokumentärfilmen *Trevligt folk* för riksdagen. Och vanligt trevligt folk. TEXT ULF STOLT FOTO JOEL NILSSON

ör tolv år sedan leddes Filip Hammar och Fredrik Wikingsson ut ur Riksdagshusets plenisal av uniformerade vakter medan dåvarande justitieministern Thomas Bodström – som Filip Hammar i dag minns det – upprepade gånger och med ett visst ursinne dunkade en ordförandeklubba i presidiets bord.

Anledningen till avhysningen var att de från åhörarläktaren, som ett prank i programmet *Ursäkta röran* som de då arbetade med på TV4, iscensatte ett godisregn med skumbananer som de lät falla ner över närvarande riksdagsledamöter.

Men det är tolv år sedan, som sagt.

Nu står de båda precis innanför dörrarna på Riksgatan 2 och välkomnas till huset av socialdemokraternas vice gruppleddare Berit Högman. Det är hon som tagit initiativet till att bjuda in Filip Hammar och Fred-

FREDRIK WIKINGSSON: Det är ju utanför de här väggarna som Sverige utspelas. Vi tror att det är i de här anspråkslösa mötena i vardagen som saker kan börja hända, mellan kanske en somalier och en svensk vid fruktdisken, eller en irakier och en man från Dala-Floda som står och ondgör sig över parkeringsvakterna i Borlänge...

FILIP HAMMAR: ... eller Jan Björklund som står med sin polska snickare i tamburen och ska fylla i Rot-avdraget och de tillsammans skakar på huvudena åt regelverket...

FW: ... är det där det börjar, när rädslorna luckras upp och vi börjar tala med varandra. Vår förhoppning är att den här filmen är födelsen av en folkrörelse, att filmen blir en inspiration för många andra.

FH: Det vi hoppas att ni kan ta med er är att ni är med och stöttar era kommunala kollegor ute i landet så att de kan omfamna

sig tämligen omgående rollen som "Filip & Fredrik" och faller varandra i talet, avslutar meningar, kompletterar och fyller på, konkretiserar och viker ut, hela tiden artigt och citatvänligt.

Efter podcasten – de får frågor om integration och politik vilka de värjer sig för så gott de kan för att inte "låta som politiker" när de svarar, som Fredrik Wikingsson säger – blir det selfies igen. Jag noterar att Filip Hammar varje gång en bild tas lutar sig lite framåt och ler exakt samma leende. Och att Fredrik Wikingsson också har en selfie-min han kopplar på.

Lunch ska ätas. På Riche. Och det som filmats under dagen ska gås igenom och diskuteras och senare på kvällen är det två visningar av filmen på Rigoletto som de ska närvara vid. Dels säga några ord före filmen, sedan efteråt svara på några av vän-

... ELLER JAN BJÖRKLUND SOM STÅR MED SIN POLSKA SNICKARE I TAMBUREN OCH SKA FYLLA I ROT-AVDRAGET OCH DE TILLSAMMANS SKAKAR PÅ HUVUDENA ÅT REGELVERKET...

rik Wikingsson att visa sin dokumentärfilm *Trevligt folk* i riksdagens andrakammarsal. De har ett filmteam med sig som dokumenterar det hela, och filmens båda regissörer Anders Helgesson och Karin af Klintberg ingår i entouret – samt Patrik Andersson, mannen som på en afterwork i Borlänge kom på idén att, som integrationsprojekt, starta ett somaliskt bandylandslag med sikten på VM i Irkutsk och som har filmens bärande roll.

Efter att en försvarlig mängd riksdagsledamöter stått och väntat med mobilerna i handen för att få ta bilder eller en selfie med Filip & Fredrik – tillsammans eller var för sig – håller Berit Högman ett kort anförande om varför hon bjudit in dem: om integration, att det krävs initiativ, att det handlar om möjligheter och inspiration, att det är ett gemensamt ansvar, om Sverigedemokraterna i riksdagen och att det partiet har 18 procent i just Borlänge.

Filip Hammar, Fredrik Wikingsson samt de båda regissörerna står framme vid podiet. Berit Högman lämnar ordet till dem.

och stötta alla idéer som föds kring integration. Hur galna idéerna än är – även om de kanske handlar om ett somaliskt bandylandslag. Hoppas ni gillar det ni ser.

Filip Hammar och Fredrik Wikingsson tar plats i bänkpåret på andra raden i mitten, precis bakom statsminister Stefan Löfven.

FILIP HAMMAR LANDADE vid niotiden samma morgon med planet från Los Angeles där han bor sedan några år. Han har, förutom tidsomställningen, tydliga känningar av två utdragna visdomstånd på höger sida. Men det kompenseras till viss del av den rejäla dos – 50 gånger mer D-vitamin i de amerikanska tabletter han ordinerats av sin läkare på Cedars-Sinai-sjukhuset i Los Angeles än i svenska D-vitaminer – som ger honom "ett märkligt storhetsvansinne vilket präglar min hjärna just nu", som han förklarar det för programledarna för Socialdemokraternas podcast.

De är ett tacksamt par framför mikrofonerna. Utan synliga sömmar ikläder de

nen Kristoffer Triumphs frågor samt besvara en del frågor från publiken.

Vi hamnar i soffgruppen vid sidan av Riksdagshusets entrédörrar. En av vakterna hämtar en mugg vatten till Filip Hammar så han kan lösa två Treo i den. Visdomständerna.

Fredrik Wikingsson har i flera sammanhang berättat om tidningsnotisen han fick ögonen på om bildandet av ett somaliskt bandylandslag, hur han gjorde en skärmdump och skickade till Filip Hammar med orden: "Det här skulle kunna va nåt?" Som på grund av tidsomställningen var vaken och svarade direkt: "Absolut, vad gör vi?"

Så vad sker sen?

FW: Vi kontaktade Patrik Andersson och frågade om vi fick filma detta. Dagen efter åkte vi upp. Filip flög hem från Los Angeles, jag var på semester på Gotland så min familj blev ju inte så glad.

Och bara någon dag efter att de kontaktat Patrik Andersson och beslutat att åka upp, skulle det första mötet när Pelle Fosshaug träffar spelarna vara, och dagen efter

det mötet den första träningen. Skulle det bli en film måste de få med just de båda tillfällena.

FW: Missade vi det – det kommer liksom inte tillbaka, de kan inte ha en första träning eller ett första möte igen. Vi var tvungna att åka upp på vinst och förlust, ta näs kamera och få med det så vi har det. Det var inte ens en proffskamera vi hade. Vi åkte bara upp på vinst och förlust, det kunde ju ha visat sig efter två dagar att det inte fanns nåt där.

Filip Hammar hade dessutom just blivit pappa när skärmdumpen från Fredrik Wikingsson kom.

FH: Det där är ju ett ständigt samtalsämne i både min och Fredriks familj. Understundom får de ju dra ett jävligt tufft lass. Vårt jobb kommer ju med ganska mycket resande. Men med det här projektet har jag upplevt att det funnits en större förståelse. Ibland tramsar vi ju bara i tv, då kan jag tänka mig att de tänker: "vad fan är det där, sluta nu".

– Alla har sett från början att det här är en historia som, om den görs rätt, kan göra

avtryck. Vi hoppas ju på nåt litet internationellt liv för den också. Men det som varit så härligt är att vi har brutit igenom bruset. Att visa den i riksdagen är en sak, men folk har gått och sett den på bio. Vi när inga förhoppningar om att förändra världen, men folk är varse att det går att göra grejer.

En sak som också blev avgörande, vilket även det föll på plats under de första dagarnas filmande, var att de i Bandyprojektets ledare Patrik Andersson hade en karaktär, en personlighet, som fungerade att hänga en film på.

FH: Vi såg ju att projektet var intressant när vi hörde om det men hade ju ingen aning om Patrik var framför-kameran-material. Men det förstod vi ganska snabbt. Sen träffade vi Billy, han krögaren. Eftersom vi är underhållare så måste folk som ska vara med i våra grejer vara underhållande. Så skoningslösa är vi. Vi har nog blivit bra på det också, eftersom vi tycker att det är kul.

FW: Om Patrik varit en blekare figur hade filmen blivit sämre, så är det ju. Han behövs. Och vi kände att det fanns nånting i

honom. Vi är lite svaga för starka personligheter. Ett talande exempel – många andra filmare hade klippt när Patrik blir utskälld utanför biltvätten. Men när han då fortsätter att tala om hur mycket han tycker om att tvätta bilen... Det är lika viktigt för handlingen, det säger nåt om vem han är.

SOM AV EN händelse öppnas dörrarna och en äldre man i brun rock lägger sin portfölj i soffan och slår sig med självklarhet ner bredvid Filip Hammar. Han presenterar sig som Clerkestam, berättar att han är folkpartist och att Filip & Fredrik filmat ett inslag ▶

i 100 *Höjdare* med en god vän till honom. När Filip Hammar frågar vad vännen heter svarar mannen att han inte vet...

CLERKESTAM: Ni ska få göra ett reportage, pojkar.

FH: Är du politiker?

FW: Han är lobbyist, ser du väl.

FH: Och pengar finns det gott om?

CLERKESTAM: Så in i helvete. Och du betalar det jag gör i Värmland, jag iståndsätter ett krigsflygfält från 1939–45, den enda av 40 som fick uppdraget här 2007: "Klarar du det Clerken, att iståndsätta ett fullskalligt krigsflygfält från 1939–45 till flyget? "Ja", sa jag. Då går det inte att komma med ont i foten sen. 42 miljoner har det kostat hittills.

FW: Var kommer pengarna ifrån?

CLERKESTAM: Ja, du och du och vi. Skattebetalarnas pengar. Det är ett historiskt arv till kommande generationer.

Mannen berättar om flygfältet, om hur han rustat upp det från att vara "några hjulspår i skogen", om flygplanen och soldaterna han kan få dit vid behov och sitt eget tjeckiska plan som han själv flyger ibland och att han var chef för flygvapnets frivilligsida under ett antal år.

FH: Vad ska du hit och göra i dag, ska du få en utskällning eller?

CLERKESTAM: I dag ska jag prata om kulturreservat. Vi har ett antal civila och militära. Man inrättar såna. Men man skjuter inte till pengar. Vad gör ni här då?

FW: Vi har visat en film i riksdagen i dag.

CLERKESTAM: Ja just det, för fan, de som åkte skridskor. Bra.

FH: Har du sett filmen?

CLERKESTAM: Nej, jag har bara sett trailern. Där har ni gjort ett kanonjobb pojkar.

FH: Vilket självförtroende du har. Du har ju inte ens sett filmen.

CLERKESTAM: Ni kunde få komma och åka Viggen hos mig, jag har en Viggen. Jag har den enda kvarvarande simulatören från

flygvapnet när de avrustade det systemet. Då fick jag hämta den på F7 i Sätenäs – den sista simulatören. Jag har kopplat upp den på satelliter så du flyger realistiskt med g-dräkt och syrgas.

– För fan pojkar, nu går ni in på en hemsida som heter krigsflygfält16, där står mitt telefonnummer.

FW: Kunde kanske varit ett kortare sajt-namn...

CLERKESTAM: Så går ni in där och tar sen en liten tur med tjänstebilen eller hur ni nu åker. Ni har ju ändå varit hos Gunde Hjalmarsson i Bøj.

Mannen reser sig, tar sin portfölj och går – hans möte är på andra sidan Riksgatan, i en annan del av Riksdagshuset.

Hur ofta händer detta er?

FH: Det som skett genom ens yrke är väl kanske att man framstått som en hyfsat tillgänglig människa, inte en tillknäppt kändisidiot. Det gör ju att vi på daglig basis alltid springer in i roliga människor. Vi knarkar ju den här typen av människor. Han var ju jätterolig.

FW: Vissa offentliga personer har en stängd utstrålning om de sitter nästan i olika lobbyer. Jag och Filip är mera "kom till oss och bjud på din personlighet". Jag tror att vi famnar det lite mer. Man vet ju heller aldrig när man springer in i nåt.

– Det går heller inte riktigt, tycker jag, om man har som yrke att åka runt och mer eller mindre kapitalisera på, i bästa fall också berätta om, människor. När man då inte har en kamera vara helt ointresserad och utstråla "försvinn, jag jobbar inte".

EFTER FILMVISNINGEN I Andrakammarsalen blev Filip Hammar och Fredrik Wikingsson intervjuade av bland andra Aftonbladet och TV4, både tillsammans med statsminister Stefan Löfven och själva. De fick då frågor om svensk integrationspolitik, om filmens politiska betydelse, om hur de tror att filmen kommer att påverka svensk politik – frågor som det var tydligt att Fredrik Wikingsson och Filip Hammar inte har för vana att svara på.

Och kanske inte är helt bekväma med att behöva svara på.

FW: Det är en farlig brasa att värma sig vid. Risken är att man börjar göra helt ointressanta saker just för att man inte följer sin inre barometer, det man går i gång på, utan blir kvar i värmen vid brasan där politiker

JAG TYCKER OM VÄXELBRUKET ATT RÖKA GRÄS I EN AMERIKANSK WEBB-SHOW FÖR ATT EN MÅNAD SENARE BLI IHJÄLKRAMAD I RIKSDAGEN

tar selfies med en.

FH: Jag hade en diskussion med min fru om det där. Hon tyckte att det var jättebra att vi "började mogna och bli lite äldre". Jag tror att hon uppskattar att vi sitter vid den här brasan nu och tänker "vad härligt". Då kan ju jag känna att nästa grej måste vara däraktigt, så däraktigt att Securitasvakten vid riksdagen inte ens släpper in oss. Allt som byggs upp måste rivas ner, det är lite så.

Är det lätt att man tillskrivs en betydelse man kanske inte vill ha som sen är svår att skaka av sig?

FW: Vi var här för tolv år sen. Vi gjorde ett prank och kastade ner skumbanor och blev utslängda med huvet före, nu är vi tillbaka med det här tolv år senare. Och blir kramade i stället. Selfies. För en och en halv månad sen satt vi i en amerikansk webshow och rökte gräs. Då blev det skräckartiklar om det, folk skällde. Jag tycker om växelbruket att röka gräs i en amerikansk webshow för att en månad senare bli ihjälkramad i riksdagen. Ingen annan gör det. På så sätt tycker jag att det är kul att ha en annorlunda position.

FH: Samtidigt är det så att man blir äldre och ser världen med andra ögon. I en viss ålder är man... det fanns en viss sorglöshet i det vi gjorde i början, allting handlade om en själv, vi ville göra karriär, men också en vilja att bara göra roliga grejer. Man blir ju mer reflekterande.

EN DEL I den längtan att göra karriär – hur diffusa de planerna och drömmarna än var – så handlade det, för både Filip Hammar och Fredrik Wikingsson, om att flytta till Stockholm. Fredrik Wikingsson beskriver det som att både han och Filip Hammar är från landet och älskar att filma på landet och har "en väldigt oproblematis relation, ►

en kärleksrelation nästan, till landsbygden". Ändå ville de båda flytta därifrån så snabbt de kunde.

FW: Jag minns första morgonen jag klev ut genom porten från lägenheten på Upplandsgatan när jag flyttat hit och såg Björn Borg stå vid sin bil en bit bort och skrapa is från vindrutan. Jag tänkte att nu är jag verkligen i Stockholm. Jag hoppade rakt upp. Första månaden i Stockholm var som ett rus för mig. Satt och läste DN På stan och såg att det var konsert där och där och där, pjäser, utställningar.

FH: Det starka avtrycket var ju när jag flyttade hit och kände att här startar livet. Det var direkt efter gymnasiet, i september, jag var 19 år.

De är väntade på Riche. Det ska diskuteras kring de ännu diffusa planer de har inför vårens tv-program och vid klockan sex ska de vara på Rigoletto på Kungsgatan för att säga några ord innan *Trevligt folk* visas där i deras närvaro.

Vi gör sällskap från Riksdagshuset. Samtalet fortsätter. Vi talar bland annat om den amerikanska podden som så sakteliga börjar få fart – de har precis blivit recenserade på en prestigefull populärkulturell sajt där den hyllats. Om det oärliga i att vara trevlig vid intervjun men sedan åka hem och vara dryg och elak i klippningen. Och om att de är glada att de inte "vuxit upp på Söder och glidit runt i livet och känt att världen tillhörde dem", det positiva det skapat att inte höra hemma här, att känna att man måste "släss för det fortfarande".

PRESSKONTAKTEN PÅ SF börjar bli lite nervös. Filmen börjar 18.15, Filip Hammar och Fredrik Wikingsson skulle vara här kvart i sex. Nu är klockan fem över sex.

FILIP HAMMAR

FÖDD: 26 mars 1975 i Köping.

GÖR: Journalist, dokumentärfilmare, podcaster, tv-underhållare.

AKTUELL: Filmen *Trevligt folk* har setts på bio av närmare 90 000 personer sedan premiären i slutet av januari. Tror att relationen till Fredrik Wikingsson hållit så bra för att de inte "tussats ihop av nån annan – vi är inget arrangerat äktenskap".

FREDRIK WIKINGSSON

FÖDD: 16 augusti 1973 i Vänersborg.

GÖR: Journalist, dokumentärfilmare, podcaster, tv-underhållare.

AKTUELL: Den internationella "Filip & Fredrik"-podcasten på engelska har börjat öka sitt lyssnarantal. Tror att hans och Filip Hammars relation hållit så bra genom åren för att de "aldrig råkat vara singlar samtidigt och aldrig bott ihop, då hade vi bränt ut varandra".

När de kommer går de direkt upp till det rum som står riggat för att fotografera och sätter sig bredvid varandra i soffan och kollar sina telefoner för att se om det står något om filmvisningen i Riksdagshuset tidigare på dagen.

Det gör det. De citerar för varandra vad som skrivits.

FH: Nu får ni oss som ni vill ha oss, rena, nakna och självupptagna. Precis som vi är. "Löfvens tårar..." ja, det tackar man för.

Vad är det ni jobbar med nu som ska visas i vår?

FW: Vi håller på att experimentera oss fram till vad det ska bli. Det är väldigt oklart just nu, vi vet hur och när det ska sändas, men inte exakt innehållet. Vi testade det i dag lite och kom fram till en del bra grejer, en del dåliga. Vi borde veta nu. Men det är som när jag

visade *Trevligt folk* för SF tre månader före premiären. Inte ens de 32 minuter vi hade då var klara, de var jättedåliga – mycket pretentiösare anslag, humorbefriat, jättedåligt.

Vad fick det att vända med filmen i det läget?

FW: Avvägningar. Som att börja som vi börjar nu med konferensrumsscenen, den var inte filmens början då. Då var det ett bildmontage på högerextrema demonstrationer i Europa, mer dystopiskt. Men man måste ju testa sånt. Men det var jättedåligt helt enkelt.

Det är dags att presentera filmen. I väntan på att salongen ska fyllas sitter Fredrik Wikingsson, Filip Hammar och Kristoffer Triumf längst ut till vänster på främre raden. Människor tar bilder, några ber om selfies, en kvinna några rader bakom vill ha en kram av Fredrik Wikingsson.

De går upp på scenen och säger några korta ord – de vill inte säga för mycket för att "spoilera upplevelsen" för någon men lovar att svara på frågor efteråt, vilka frågor som helst.

På väg ut stannar de till längst bak i biografen – Fredrik Wikingsson vill se några minuter i början och sätter sig på huk bakom sista stolsraden. När första skratten börjar höras – ni som sett filmen vet exakt när det sker – ler Fredrik Wikingsson och reser sig upp och han och Filip Hammar går ut och bort till biografens bistro.

Om drygt 90 minuter ska de vara tillbaka i salongen. **S**

 NATURKOMPANIET

BORLÄNGE | GÄVLE | GÖTEBORG | HALMSTAD | HAPARANDA | HELSINGBORG | JÖNKÖPING | KARLSTAD | KRISTIANSTAD | LINKÖPING
LULEÅLUND | MALMÖ | NORRKÖPING | STOCKHOLM | SUNDSVALL | UPPSALA | VÄSTERÅS | ÖREBRO | ÖRNSKÖLDSVIK | ÖSTERSUND
WWW.NATURKOMPANIET.SE

NÄR JOE HILL GJORDE STAN

I år är det 100 år sedan Joel Hägglund från Gävle under namnet Joe Hill arkebuserades i Utah, USA. 15 år dessförinnan vistades Joel Hägglund i Stockholm under några år för att behandlas för sin hudtuberkulos.

TEXT JAN EWERT STRÖMBECK

En gråkall vårvinterdag i Stockholm år 1900.

En ung man har just stigit av tåget från Gävle. Utanför Centralstationen väcker han viss uppmärksamhet – inte för sin ungdom, inte för sin spensliga och smala gestalt, utan för alla utslag som täcker ansikte och nacke.

Den unga mannen heter Joel Hägglund. Utvandrad till USA några år senare kommer han att ta sig namnet Joel Hillström.

Efter ytterligare en tid där heter han Joe Hill.

Och kommer att gå till historien under det namnet – som agitator, fackföreningsledare, textförfattare och sångare. År 1915 avrättas han i Utah i USA, dömd till döden för mord.

Men nu handlar det om hans vistelse i Stockholm.

Det var nämligen hudutslagen som förde Joel Hägglund till huvudstaden. Sjukdomssymptomen hade gett sig till känna redan i mitten av 1890-talet. Han sökte först läkare i hemstaden Gävle för utslag på höger hand och ena näsvingen. När de inte läktes uppsökte han lasarettet. Där behandlades han med röntgenstrålar. Diagnos: hudtuberkulos. Snabbt hem med ett bandage runt handen – "stråkhanden" kallad, eftersom patienten spelade fiol.

Sedan remiss till en specialist i Stockholm, en doktor Tage Sjögren på Hamngatan. Tage Sjögren, bataljonsläkare med

Serafimerlasarettet, som grundades 1872, brukar beskrivas som Stockholms första sjukhus. Det var i bruk fram till 1980. Byggnaderna på Hantverkargatan på Kungsholmen mitt emot Stadshuset finns kvar. Där huserar i dag kvartersakuten Serafen.

hudsjukdomar som specialitet, använde sig av ljusbehandling. Det var en ny metod vid den här tiden.

Två, tre gånger i veckan fick Joel Hägglund ligga på en brits och blotta hudpartierna för det ultravioletta ljuset från en lampa.

Efter läkarens eller en sjuksköterskas uppmaning tändes lampan. Det är inte svårt att tänka sig hur Joel Hägglund helst ville nöja sig med att blunda i stället för att skydda sina ögon med tyglappar som andra patienter använt flitigt före honom.

Men trots behandlingen blev läget inte bättre. Till slut blev det nödvändigt med sjukhusvård.

Den 15 april 1900 lades Joel Hägglund in

på Serafimerlasarettet på Hantverkargatan på Kungsholmen för sin hudtuberkulos. Särskilt underarm, näsa och körtlar hade drabbats. Även här blev det ljusbehandling – plus mediciner och kirurgiska ingrepp.

Joel Hägglund var periodvis mycket svag. Vänner till hans familj som kom på besök på sjukhuset vittnade senare om hur han hade bandage runt det mesta av kroppen och var svår att få kontakt med.

Läkarna var ändå hoppfulla, ynglingens lungor var starka och tuberkelerna verkade inte nå dem. Dess värre lät sjukhuset efter en tid makulera Joel Hägglunds – och många andra patienters – journaler, meddelar Riksarkivet. Varför det i dag inte går ▶

att få mer information om sjukhusvistelsen, eventuell behandling och medicinering eller hur hans tillstånd var.

DE SJUKA HADE naturligtvis inga egna rum utan låg i stora sjukhussalar. Många patienter var fattiga arbetare. Joel Hägglund låg och lyssnade på rosslande och harklande personer i de andra sängarna.

Några av patienterna fann varandra i självklara samtalsämnen – som skarpa fördömanden av orättvisor och förtryck.

När han inte kände sig hindrad av smärtor och orkeslöshet deltog han i samtalen. Annars låg han mest och stirrade i taket.

Redan här började kampvisor till religiösa sångers melodier ta form.

Föräldrahemmet i Gävle var fromt. Men Joel Hägglunds eget förhållande till Gud var, med dagens ord, flexibelt. Betyget i kristendom var C, och en av hans mest kända sånger är låten om hur "you'll get pie in the sky when you die".

MESTA TIDEN VAR Joel Hägglund inneboende på Västerlånggatan 10 i Gamla stan.

Två år kom han att vistas i Stockholm, längre tid än planerat. Det berodde på att behandlingen i sin tur tog längre tid än vad någon trott. Den blev dessutom dyrare än vad familjen räknat med, sjukhusvistelsen kostade 75 öre per dag.

Familjen betalade, åtminstone till en början. Sedan fick han själv betala med det han lyckades tjäna på sina tillfälliga jobb.

Joel Hägglund kallade sig järnarbetare, men hankade sig också fram som tidningsförsäljare. Tidningskolportörerna var vid tiden vanliga inslag i gatulivet – unga pojkar i sina karaktäristiska kepsar bjöd ut tidningar som Stockholms Dagblad och Stockholms-Tidningen. Joel Hägglund, med sin hatt, kan ha haft svårt att förlika sig med både den informella huvudbonaden och de ofta försvarsvänliga budskapen i spalterna.

Å andra sidan propagerade många av sekelskiftets tidningar för något så sympatiskt som lika och allmän rösträtt.

JOEL HÄGGLUND VAR ingen sökande ung man, han hade tidigt klart för sig var han hade sina politiska sympatier.

Redan i Stockholm identifierade han sig som revolutionär syndikalist och kom i kontakt med radikala publikationer som Brand. När han inte var på sjukhuset tillbringade

Det finns inget minnesmärke vid adressen på Västerlånggatan där Joel Hägglund var inneboende under sin vistelse i Stockholm.

han kvällar på kaféer och i parker. Bland de nya vännerna fanns unga socialdemokrater som senare skulle bli aktiva anarkister eller syndikalister.

Första maj började firas som en arbetarrörelsens världsomspännande demonstrationsdag 1890.

Naturligt nog finns det inga dokument som visar om Joel Hägglund demonstrerade eller var på sjukhuset första maj tio år senare. Enligt en levnadstecknare som Ingvar Söderström radikaliserades Joel Hägglund under sin vistelse i Stockholm – nöden och fattigdomen var större än i Gävle.

DEN 5 OKTOBER var det dags för Joel Hägglund att lämna Stockholm och åka tillbaka till Gävle. Han vandrade med viss möda mot Centralen, stannade till i Järnvägsparken och tittade på statyn över Nils Ericson. En ingenjör men framför allt järnvägare precis som Joel Hägglunds pappa var, han som dog efter en arbetsplatsolycka. När Joel Hägglund bara var åtta år hamnade pappan, som var konduktör, under en järnvägsvagn i rörelse. Han dog senare av skadorna.

Precis som när han anlänt till Stockholm drog den gänglige mannen på Centralstationen blickar till sig. Utslagen var borta men hade ersatts av tydliga och uppseendeväckande ärr. Näsan var smal som ett streck, ena näsvingen tunn som ett löv, vilket har noterats av många senare betraktare av hans porträtt.

Martyrers utseende och utstrålning brukar inbjuda till oändliga associationer.

Så har det också varit i Joe Hills fall.

"Dom har inget på mig"

När båda föräldrarna var döda skingrades den stora familjen för vinden. Av de nio barnen överlevde sex sina första år och blev vuxna – fyra söner och två döttrar.

En son, Ruben, flyttade till Stockholm. Paul följde med Joel till Amerika. Medan Joel Hägglund blev en hjälte i Sverige och USA, blev brodern Paul raka motsatsen, åtminstone i Gävle. Detta eftersom han hade lämnat hustru och barn.

– Paul var gift och några år senare gifte han om sig i USA utan att ha skilt sig från första hustrun, berättar Rolf Hägglund, sonson till ytterligare en av Joel Hägglunds bröder, Efraim.

ROLF HÄGGLUND BOR i Västerhaninge. När jag tar pendeltåget dit känns det som att befinna sig i Joe Hill-land. I centrum är stämningen tuff, många av de daglediga skulle kunna bli medlemmar i en dagens motsvarighet till militanta IWW, Industrial Workers of the world. På pubens uteservering huttrar några stamgäster. Och det var dessutom i Västerhaninge som mormonerna – Joe Hill avrättades i Utah, "mormonstaten" i USA – byggde sitt första svenska tempel.

Rolf Hägglund talar om hur Joe Hill dömdes till döden för mord och avrättades. En butiksägare, vid namn J.M. Morrison, och dennes son hade mördats 10 januari 1914 i Salt Lake City i Utah. Joe Hill, som tidigt blev misstänkt för mordet på butiksägaren, vägrade berätta vad han hade gjort den ödesdigra kvällen.

"Dom har inget på mig", sa han gång på gång i sin cell, en replik som upprepas i Kerstin Ekmans verk.

– Svårt att veta varför han höll tyst. Jag tror att förklaringarna är till 25 procent

Joel Hägglund 1898,
två år innan han kom
till Stockholm.

ARKIVBILD

heder och till 75 procent en naiv tro på rättsväsendet. Han kunde inte tro att han skulle dömas eftersom han var oskyldig, säger Rolf Hägglund som vårdar minnet av den historiska släktingen.

Rolf Hägglunds fem barn gjorde alla sina specialarbeten i gymnasiet om Joe Hill. Det gjorde också två av deras kusiner. Att det inte finns kvar några personliga handlingar från fängelsetiden kallar han för en "historisk illgärning".

Vid ett skede skickade fängelset Joe Hills brev, utkast till sångtexter och andra dokument till en anhörig i Sverige. Dennes änka kom senare att bränna allt, helt fixerad vid att utplåna spåren av en dödsdömd och avrättad medlem av släkten.

Med avrättningen av Joe Hill fick arbetarrörelsen en martyr, och i år inträffar alltså hundraårsminnet.

Denne agitator, så sjungen och ombesjungen på andra sidan Atlanten av till exempel Woodie Guthrie och Bruce Springsteen, har ett väl bevarat eftermäle, kanske mer i USA än i Sverige. Stephen King lät döpa en son till Joe Hill. Sociala medier som Facebook och Twitter flödar av kommentarer om dödsstraffet och jämförelser mellan nu och då.

Hundraårsminnet skulle lika gärna kunna vara ett flerhundraårsminne av diskrimineringen av människor i utkanten av arbetsmarknaden. Dagens skyddslösa gästarbetare i Stockholm och andra städer har mycket gemensamt med den så kallade lågkvalificerade arbetskraft som Joe Hill ville se organiserad i IWW. ☺

PÅSKLOV PÅ POLISMUSEET!

Trubbel i skärgården

Barnföreställning:
Kuppen mot knubbiga
sälens bank

V 15: Tisdag-söndag
Klockan 13 och 15

Polismuseet
www.polismuseet.se

>> PARTI- LEDAREN SOM KLEV IN I KYLAN

AV STINA OSCARSSON EFTER BOKEN AV DANIEL SUHONEN

>>URPREMIÄR 25 APRIL STORA SCENEN

UPPSALA >>>> STADSTEATER

BILJ: 018-14 62 00 WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE

Likt teatern undersöker konstnären Ylva Ogland gränsen mellan liv/verklighet och verk/fiktio, i sin konst. Hennes "Hon i fyra akter" öppnar på Bonniers Konsthall 22 april. Här utför Ylva Ogland en ritual på Drottningholms slottsteater inför utställningen.

YLVA OGLÄND REPETERAR

Konstnären Ylva Ogländ ser måleriet som ett eget språk. Hon vill nå in i kärnan av minnen och situationer och arbetar mycket med repetitioner och med siffran 30. Bland annat har hon målat en svit stilleben inspirerade av sin pappas heroinmissbruk. I slutet av april öppnar hennes utställning *Hon i fyra akter* på Bonniers konsthall.

TEXT **ALEXANDRA SUNDQVIST** FOTO **SOFIA RUNARSDOTTER**

Ovan: "Xenia with Poppy Flower, Fresh Cut Poppy Capsules With Opium Sap, Syringe and Wisdom Teeth", 2012-13. Olja på duk, 37 x 48cm.

Vänster: "Pappa, Speglad", 2014. Olja på duk, 180 x 220 cm.

På galleriet Fruit and Flower Deli på Birger Jarlsgatan pågår förberedelserna inför Ylva Oglands separatutställning "Hon i fyra akter" på Bonniers Konsthall för fullt.

Med en månad kvar till öppning fungerar galleriet, som drivs av Ylva Oglands make Rodrigo Mallea Lira, som ateljé och uppsamlingsplats för de hundratals målningar som samlats och lånats in till utställningen.

På parkettgolvet har Ylva Ogland tejpats en planritning över konsthallen.

Med hjälp av miniatyrer av målningarna, gjorda skalenliga med oljefärg på små dukar – några blott ett par centimeter höga – bygger hon målmedvetet och koncentrerat upp utställningen, rum för rum.

Det är en utställning som samlar Ylva Oglands stora produktion, mestadels från de två senaste åren, och som är uppbyggd i fyra akter med tillhörande scenerier – skuggvärlden, döden, födelsen och den verkliga världen – i vilka besökarna kan vandra in och ut.

Det är verk som beskriver till synes intima erfarenheter i en människas liv. Ett evigt kretslopp av födelse, liv och död. En serie målningar fångar exempelvis födelsen av Ylva Oglands dotter Xenia ("The

Birth of Xenia"), en annan visar hennes pappas ansikte efter dödsögonblicket.

– Måleriet är en narration, ett språk i sig. Men för mig är det också ett tillstånd. Jag arbetar ofta med repetitioner – och med siffran 30, en siffra som jag tagit från Bachs 30 variationer i Goldbergsviten. Jag tolkar en upplevelse eller en erfarenhet på olika sätt, för att borra in i själva minnet. Och under tiden är det nånting i det som förändras.

För henne är det erfarenheterna som

DET VAR DÅ JAG BÖRJADE ATT ARBETA MED MINA HEROIN-STILLEBEN. JAG MÅLADE OCKSÅ AV TVÅ VÄNNER TILL MIN PAPPA NÄR DE VAR PÅVERKADE.

är intressanta – och det existentiella som ligger inbäddat i dem.

– Genom mitt språk och uttryckssätt, där jag använder mig av hela måleriets register och speciellt det klassiska måleriet, kan man få en känsla av att det är verkligheten

som jag exponerar. Men det är inte så. Ett sjukhus kan ju till exempel uppfattas som en brutal miljö på ett fotografi medan jag försöker nå det vardagliga i det. Nå in i kärnan och essensen av ögonblicket och hur det kändes, säger Ylva Ogland.

YLVA OGLAND ÄR uppvuxen i Järna, antroposofins hjärta, och gick i Waldorfskola.

Med två föräldrar som var konstnärer visste hon tidigt vad hon ville ägna sig åt.

Som 17-åring började hon på konstskolan

Idun Lovén. År 1993 kom hon in på Kungliga Konsthögskolan, 19 år gammal.

Hon var ofta yngst och hade svårt att passa in.

– Jag visste att jag skulle bli konstnär redan när jag var tolv år gammal. Men det var svårt på KKH. Där fick jag verkligen känna på hur

det var att vara konstnär i systemet. Vid den tiden skulle man syssla med abstrakt måleri, gärna göra nånting enkelt. Men jag struntade i det och försökte hitta mitt språk, min kärna och målade "Indikator", min Leonardo-ängel (detalj ur Leonardo da

YLVA OGLAND

FÖDD: 17 april 1974.

FAMILJ: Maken Rodrigo Mallea Lira, döttrarna Sibylla och Xenia.

YRKE: Konstnär.

FINNS REPRESENTERAD PÅ: Bonniers Konsthall, Moderna museet, Göteborgs konstmuseum, Dunkers kulturhus.

GALLERI: Fruit and Flower Deli i Stockholm och Shugoarts, Tokyo.

BAKGRUND: Studerade målning vid konstskolan Idun Lovén, 1991–93. Samt vid Kungliga Konsthögskolan, 1993–1998. Har sedan dess försörjt sig på sitt konstnärskap. Ylva Ogland har också arbetat som kurator och lett konstprojektet Konst2 i Skärholmen samt varit konstnärlig ledare för Tensta konsthall 2004–2007, tillsammans med Jelena Rundqvist och maken Rodrigo Mallea Lira.

AKTUELL MED: Separatutställningen "Hon i fyra akter" på Bonniers Konsthall, som visas från 22 april till och med 26 juli. Bonniers Konsthall har numera fri entré.

Vincis "Madonnan i grottan", red:s anm.) och ställde ut den på slututställningen, ler Ylva Ogland, som vidare konstaterar att de historiska konstböckerna i hemmet blev ett bärande och naturligt inslag under hennes formativa år.

Det var emellertid först efter att Ylva Ogland gick ut Kungliga Konsthögskolan, 1998, som hon verkligen hittade sitt uttryck.

– Jag insåg att jag måste utgå från mig själv och hittade tillbaka till det som är viktigt för mig att bearbeta eller måla. Det var då jag började att arbeta med mina heroinstilleben. Jag målade också av två vänner till min pappa när de var påverkade.

Under hennes uppväxt var pappan, en skicklig möbelsnickare, beroende av heroin under några år.

I sviten "Xenia", också den i 30 variationer, har Ylva Ogland målat olika variationer på ett heroinrelaterat stilleben.

Blommor från vallmo samsas med nålar och kanyler, men också med avbildningar av Ylva Oglands egna visdomständer, en leksakskanin och bilderböcker från barn- domen. Sviten är inspirerad av kompositionen och strukturen i Caravaggios stilleben "Basket of Fruit" från 1599.

Sedan Ylva Ogland gick ut Kungliga Konsthögskolan, 1998, har hon skapat konst utifrån sina egna erfarenheter. Minnen är, liksom födelsen teman hon arbetar med.

– Som barn snappar man ju upp det som sker omkring en i sina lekar. Jag hade en minnesbild av hur jag, som barn, lekte att jag tog heroin – som om det var det mest naturliga i världen.

Ändå är hennes känslor för pappan, som gick bort 2007, varma. I utställningen på Bonniers Konsthall, liksom i hennes konstnärskap, är hans närvaro påtaglig.

I ett av rummen samsas sviten "Xenia" med serien "Pappa, Diverse Variations",

där hon avbildat hans ansikte efter dödsögonblicket. Här finns också målningen "Speglad Pappa" där pappan avbildas skalenligt med sina 187 centimeter, på dödsbädden.

– Som människa var han ett stort stöd för mig och i mitt konstnärskap är han inte riktigt min musa, men nästan. När jag var liten så stod han för nånting fascinerande och fantastiskt, lustfyllt och annorlunda, men samtidigt inte okomplicerat. Han ▶

Ylva Ogland under ritualen på Drottningholms slottsteater. Här tillsammans med Sara Arrhenius, chef för Bonniers Konsthall.

hade ett stort rättspatos, säger hon och tillägger:

– Visst har jag varit med om saker som andra inte har varit med om. Men det har också gjort att jag förstår andra människor bättre. Det har gett mig medvetenhet och empati. Utan de erfarenheterna hade jag inte blivit den jag är i dag. Utanförskapet gör att jag ser andra sidor av samhället, att jag har förståelse för hur livet kan vara.

KROPP OCH FÖDELSE, inte minst de egna barnens, är andra teman som återkommer i Ylva Oglands konstnärskap.

Till utställningen "Hon i fyra akter" har Ylva Ogland skapat "ridåmålningar"/ ingångar med tillhörande scenerier till de olika akterna. Mot väggarna i galleriet där vi sitter står fyra målningar, nära fyra meter breda och runt tre meter höga.

– Det är fyra gigantiska snippor. Eller vaginor, om man så vill.

Hon förklarar att målningarna föreställer den spegel som hon använde när dottern Xenia föddes. Spegeln ligger på ett rosa tyg, och speglingen bygger på minnesbilderna

av döttrarna Sibyllas och Xenias respektive födelse. Snippridåerna är en blinkning till konstnären Niki de Saint Phalles "Hon – en katedral", en omtalad konstinstallation som visades på Moderna museet 1966 där besökarna kunde gå in i en 25 meter lång skulptur via hennes sköte.

Men innan Ylva Oglands målningar går att gå in genom ska de fraktas till Drottningholms slottsteater, för en ritual där Ylva Ogland ska skära ingångar i dem.

– Det blir målningarnas hästkur, deras provning.

Ridåmålningarna har samma proportioner som scenridån på slottsteatern. Teatern som idé, praktik och plats, är bärande i utställningens uppbyggnad.

– Till skillnad från exempelvis Dramaten, som ju är mer av en fejkkonstruktion präglad av en nationalromantisk idé om vad teatern och konsten ska vara, så är Drottningholms slottsteater en ursprungsteater från 1700-talet – där teatersällskapet också levde och bodde med sitt arbete och kall. Jag är besatt av dessa olika nivåer av verklighet, precis som i mitt liv och i min

konst där allt smälter samman och fantasi och lek blir en del av verkligheten och konsten.

Bakom ridåmålningarna har hon producerat fyra "scenerimålningar", föreställande ett grottländskap. De är influerade av Leonardo da Vincis "Madonnan i grottan" – samma målning som en ung Ylva Ogland studerade i sin barndom och på Kungliga Konsthögskolan.

Liksom teatern undersöker Ylva Ogland gränsen mellan liv/verklighet och verk/fiktion i sin konst. Hon är särskilt inspirerad av begreppet skene i den antika teatern, det vill säga det område som ligger bakom själva teaterscenen. Det användes som omklädningsrum för aktörerna men utgjorde också en fond till skådespelet.

– Ridån och sceneriet blir en ingång till min process. Man kan säga att jag täcker av målarens ateljé, den konstnärliga processen, och gör illusionen verklig. Jag kommer också att medverka i utställningen genom att bland annat måla på ofärdiga dukar som är placerade runt om i utställningsrummet. 📍

BLI EN DEL AV NORDENS STARKASTE MATCHUPPLEVELSE!

GENREP:

Hammarby

—

SK Brann

Lördag 28 mars. 14:00.

Alla biljetter 100 kr!

PREMIÄR:

Hammarby

—

Häcken

Lördag 4 april. 14:00.

DERBY:

Hammarby

—

Djurgården

Måndag 13 april. 19:00.

VÄLKOMMEN TILL TELE2 ARENA

Biljetter köper du dygnet runt på hammarbyfotboll.se, axs.com eller i SGA:s ServiceCenter vid SkyView måndag - fredag kl. 09.30-18.00 och lördag - söndag kl. 10.00-16.00 eller via SGA:s CallCenter på telefon 0771-31 00 00 måndag - fredag kl. 09.00-18.00 och lördag - söndag kl. 10.00-14.00.

**HAMMARBY
FOTBOLL**

Det ökande antalet EU-migranter på gatorna i Stockholm har alltmer kommit att påverka arbetsmiljön för Situation Sthlms tidningsförsäljare. I och med försäljningen av *Sofia Z* har redan utsatta människor hamnat i en svår situation. På gatorna i staden som tillhör ingen. Och alla.

TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

ANDRA GATOR I DAG

Tarja står i trappan upp till redaktionen på övervåningen och pratar med en person ur personalen i distributionen. Hon är förbannad, rejält förbannad. Hon brukar nämligen köpa sina finska korvar i en affär i Sundbyberg och när hon gick på väg dit i dag på morgonen satt en kvinna utanför Systembolaget och tiggde med en gammal löpsedel från Situation Sthlm i knäet.

När människor gick förbi pekade kvinnan på löpsedeln och bad om pengar.

– Jag blev så förbannad. Jag gick fram till henne och visade min försäljarlegitimation och min jacka med Situation Sthlm-loggan på och sa att "det där företaget jobbar jag på". Då gick hon. Men hon var tillbaka sen såg jag.

Ilskan handlade om att känna sig bestulen, se sina arbetsredskap missbrukas, en känsla av att känna sig utnyttjad.

– Jag har inga problem där jag säljer, jag säljer lika många tidningar som förr. Det

brukar sitta fem, sex personer mitt emot mig och tigga eller sälja *Sofia Z*. Jag har inget bråk med dem.

Vi står kvar och pratar en stund. Och det är då hon lite i förbigående nämner något jag hört flera personer säga medan jag inför den här artikeln pratat med många tidningsförsäljare om hur deras situation på gatan är nu – att många kunder, när de talar med dem, uttrycker en skam och ett obehag över sin egen irritation och ilska.

– "Är jag rasist nu för att jag tycker det?" sa en gammal kvinna till mig när hon köpte tidningen för några dagar sen. Men hon var bara trött på att bli tillfrågad av sex, sju personer på tio meter på väg till affären om att ge dem pengar. Och att de bad henne gå till bankomaten om hon sa att hon inte hade pengar.

Tarja berättar att flera personer, när de köpt tidningen av henne, pratat om samma sak – att de känner ett obehag över sin egen reaktion, sin egen irritation.

– Man får ju inte tala om detta, tycka nåt. Mer än synd om. När de började sälja den här tidningen sas

det ju att det var för att slippa sitta ner och tigga. Men så har det ju inte blivit. De sitter ju och tigger och säljer samtidigt.

EN SAK MÅNGA tidningsförsäljare jag talat med inför det här reportaget har gemensamt är att det ökande antalet tiggande EU-migranter på gatorna i Stockholm och försäljningen av tidningen *Sofia Z* påverkar deras möjligheter att sälja Situation Sthlm.

För vissa ganska rejält.

Tony säljer Situation Sthlm vid Gamla stan och på Hötorget, han har haft platserna i många år. Han började märka en

Personen på bilden medverkar inte i texten.

tydlig förändring för drygt ett år sedan. Han behövde stå längre och längre per dag och sälja tidningar för att få sålt samma mängd – i stället för att vara klar vid fem var han nu färdig vid nio.

– Jag hade tiggare runt min plats förr. De kom och satte sig på var sin sida om mig och tiggde. Det störde också min tidningsförsäljning. Köpte nån en tidning var de där med sin mugg.

– När jag kommer och ställer mig i dag så tar det tio minuter så kommer det fyra, fem EU-migranter och ställer sig där med sina tidningar, trycker upp den i ansiktet på folk.

Han berättar att han allt oftare blir störd i sin försäljning av EU-migranter som kommer fram och vill ha pengar av hans kunder när de tar fram plånboken för att betala för sin tidning.

– De kunder som känner mig väl handlar tidningen ändå. Men många går bara förbi. Det som hänt är att kunderna börjat tycka allt sämre om EU-migranter. Det hör man. Och det är ju också för jävligt att höra.

– Det har blivit för mycket av allting för folk, de orkar inte, vill inte. Droppen blev ju EU-migranterna och tiggeriet. Alla stänger av. Det blir bara hat som gäller till slut. Det

är jobbigt. Jag vill ju bara göra mitt jobb. Jag blir ju också hatisk till slut – de tar min plats, mina kunder.

Han skakar på huvudet, säger att han inte vet hur han ska bära sig åt. Att han nu provar att gå runt på gatorna och sälja tidningen för att inte bli störd.

– Situationen på gatan håller på att spåra ur, jag vet inte vad man ska göra.

SEDAN TIDNINGEN Sofia Z började säljas av EU-migranter i slutet av januari har Situation Sthlm behövt ha två gatuvårdare ute på stan för att stödja tidningens försäljare och ►

hjälpa dem att hantera de situationer som uppstått.

Både till Östermalmstorg och Skanstull har värdarna vid ett flertal tillfällen behövt åka, då Situation Sthlms säljare hotats och utsatts för våld – spottats på, slagits, sparkats, knuffats. Väktare har fått ingripa och polis tillkallats.

Miklos och Ritva, de vill inte att jag använder deras riktiga namn, har båda hamnat i situationer då polis tillkallats – inte av dem men av privatpersoner eller affärsidkare i närheten.

– Jag har blivit hotad och utan att jag gjorde nåt så ringde nån i en affär, eller om det var väktarna, till polisen. De kom och tog med sig en kvinna. Hon skrek och knuffade på mig, jag visste inte vad jag skulle göra så jag försökte gå därifrån. Men jag gjorde ingen anmälan sen när polisen kom så de släppte henne.

Ritva berättar om en liknande situation hon varit med om.

– Jag har fått hjälp av väktarna vid Ringen två gånger när jag blivit attackerad och hotad av EU-migranter, både män och kvinnor. Många av mina kunder blir arga på EU-migranterna och det är lite jobbigt att höra det, märka att hatet ökar. För de kommer ju

JAG FÖRSTÅR JU DEM OCKSÅ, DE VILL VÄL HA SIN FÖRSÄLJNING.

hit från svåra förhållanden. Det har blivit värre och värre, sen i höstas har det bara blivit värre och värre.

Miklos brukar lämna sin försäljningsplats när det samlats för många tiggande EU-migranter runt den.

– Då går jag därifrån och säljer nån annanstans. Många går bara förbi nu, oftare än förr i alla fall, och ser varken åt mitt håll eller åt tiggarna, de bara ser ner i marken och går förbi. Det påverkar försäljningen.

Pierre är en av de gatuvårdar som åkt runt i stan, hans pass har varit på eftermiddagarna från 12 till 6, för att vara ett stöd för försäljarna. Han säljer också tidningen, bland annat på Drottninggatan.

– Det jag ser är ju att de sitter i grupper, eller står i grupper, väldigt tätt. Men ju längre ut ur innerstan man kommer, desto färre tiggande eller tidnings säljande

EU-migranter ser man. Nu är det ganska intensivt på Söder, i Götgatsbacken sitter de ju utmed ena sidan med tjugo meters mellanrum från Slussen till Medborgarplatsen. I Liljeholmen också. Det blir som att det koncentrerar sig.

Den största förändring han märkt över tid är att han tycker sig se fler och fler människor som "bara liksom går rakt fram".

– Jag kan tänka mig att människor blir både trötta och förvirrade av det som sker nu. Både på tiggeriet och allt annat. Det börjar ju i tunneln på Centralen, det stod 13 EU-migranter där en gång när jag räknade. Plus de som säljer mobilabonnemang och Vaktornet och han med Bingolotterna. Och så en som säljer Situation Sthlm där vid pelaren i mitten.

Han delar sin upplevelse med många andra och har haft både tiggare och tidningssäljare runt sin försäljningsplats. Men han har inte upplevt att det påverkat eller minskat hans egen tidningsförsäljning.

– Innan de började sälja sin egen tidning så satt de ju och tiggde där jag stod och sålde på Drottninggatan. Då hände det ju att de kom med muggen så fort min kund tog fram 50 kronor och skulle betala för tidningen. Men de är ju desperata. Vi äger ju inte gatan eller platsen vi säljer på bara för att vi har vår bricka. Men ingen ska ju störa en för det. Det handlar om respekt.

Lena säljer tidningen på Centralen. Hon började märka av en förändring för några månader sedan. Hon tycker inte att det varit "nåt alarmerande eller jättejobbigt", och det har blivit lite bättre på senaste tiden. Men hennes tidningsförsäljning har minskat.

– De har aldrig kommit fram och stört min kund när de köpt av mig, så långt har det inte gått, men jag vet flera som upplevt det och blivit av med kunder.

– Jag förstår ju dem också, de vill väl ha sin försäljning. Men många av kunderna är arga och tycker att det är förskräckligt att de står på våra platser och försöker ta kunder.

Hon upplever också, som många andra berättat, att kunder vittnat om att det känns svårt, att "de känner att de vill köpa av dem också. Att de känner sig orättvisa".

– Det händer ju att de tigger av oss också, för de ser att vi säljer tidningar och får in pengar.

Något av det sista Tarja berättade för mig när vi pratade i trappan var att sammanhållningen mellan Situation Sthlms försäljare aldrig varit bättre, att hon de senaste månaderna lärt känna och pratat med flera som hon inte bytt ett ord med under flera år.

– Som om vi ser efter och tar bättre hand om varandra nu. För vi lider alla av detta och måste hjälpas åt. Det är svårare att sälja tidningar. Och vi står ju ensamma och säljer våra tidningar. 🗨️

Sms:a
WEEFFECT50
till **72900**
så stödjer du
oss med 50 kr

90 SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

Från inget till eget.

We Effect förändrar människors liv. Vi förser människor med kunskap, hjälper dem att bättre nyttja sin mark och underlättar för dem att jobba tillsammans. På så sätt kan de bli självförsörjande och ta klivet ur fattigdomen för gott. Precis som Simaloi Ortelei från Tanzania kan göra nu när hon kunnat skaffa en egen bostad åt sig och sin familj. Hon är ett levande exempel på varför vi skapar samarbeten med människor över hela världen.

Vill du veta mer om det vi kallar vi-effekten, besök weeffect.se

**WE
EFFECT**
TILLSAMMANS MOT FATTIGDOM

STOLT EN SOFO-DYSTOPI

Vissa påstår att det var de subtila hackerattacker mot hemsidan – butiksnamn vanhedrades, datum skiftades, gatunamn ändrades – som var början. Andra pekar på den våldsamma sprängningen av den karamelliserade rawfood-statyn över Hoffmaestro som restes vid Nytorget av några boende någon gång tidigt 2030-tal som starten på det.

Klart är i alla fall att klimatet hårdnade successivt inom ett snävt avgränsat geografiskt område på Södermalm under senare halvan av 2030-talet. Krav- och miljömärkningar av produkter förbjöds, närodlat mat utsattes för ett komplicerat regelverk.

Det första så kallade kärnområde som annekterades var en rektangel som i sin yttre sträckning avgränsades av Renstiernas gata, Kocksgatan, Östgötagatan och Gotlandsgatan. Den vid tidpunkten synnerligen hemliga milisens högkvarter låg då i källaren på det som tidigare varit bouleanorna tillhörande Ugglan Boule & Bar på Närkesgatan.

Allting var så där irriterande subtilt till en början. Skedde i det dolda. Sociala medier utnyttjades, attityder spreds och skingrades med några knapptryck, trender arkebuserades med en skärmdump, nya tankar spreds i kommentarsfält och RRS-feeder.

Tycke, smak, moral, motiv, medel och metoder – allt styrdes obemärkt åt samma håll.

En gemensam och samlande yttre fiende – den söndercertifierade och nyckelhålmärkta grandiosa och ändlösa valfriheten – framhölls som alltings förstörare. Moral vacklade. Normer tumskruvades. Nya läror såldes in.

Klassiska tekniker. Ändå begrep vi inte. Det tog dem inte ens ett decennium.

DE FÖRSTA DEKRETEN, obligatoriska och skriftliga, sattes upp på det drygt två meter höga plank – "allmängiltigt miljöavskiljare", som

det kallades i stadsplaneritningen – som byggdes av glada, sommarjobbade ungdomar 2038 utmed Kocksgatan, från Borgmästargatan ända upp till Götgatans västra sida.

Ville vi inte inse och förstå vad det skulle kunna komma att användas till? Var vi bara glada att ungdomarna hade sysselsättning?

Det var ett program i några korta punkter som deklarerades gälla "från och med nu inom angivet kärnområde, utan undantag och med full konsekvens". Det löd, bland annat:

"Uppenbart överdriven bukolisk jakt- och fritidsutstyrsel, utan rimlig nytta i en urban storstadsmiljö, är strikt förbjuden".

Några månader senare stacks Stutterheims i brand. Affären byggdes aldrig upp igen. Ingen greps eller åtalades för dådet.

"Rätten att odla valfri ansiktsbehåring är numera strikt reglerad".

ENDAST KEJSARSKÄGG OCH POLISONGER TILLÅTS. OM MAN BEVILJATS TILLSTÅND.

Först förbjöds så kallat spadskägg, någon månad senare även vanliga helskägg, sedan följde förbud mot först Henriquatré, sedan mot Franz Josef-skägg och skepparkrans, och till sist var i princip alla former av ansiktsbehåring förbjuden.

Endast kejsarskägg och polisonger tilläts. Om man beviljats tillstånd.

Sleeves var tvungna att hållas dolda och övertäckas mellan 06.00 och 21.00. Ingen byxgren fick släpa mer än 5 centimeter "söder om bärarens ljumske".

I dekreten stod också, aningen kryptiskt: "En vänlig versal är en viktig vän".

Censuren av böcker och musik lät inte vänta på sig. Pet Sounds vandaliserades två gånger våren 2039 och när antikvariatet på Bondegatan fick dörren bortsprängd upphörde all skiv- och bokförsäljning.

Tänk så enkelt det gick.

JAG SOM NU skriver detta är en snart 80-årig man.

Från min lägenhet på Mariaberget ser jag vaktornet på Nytorget, barrikaderna, spårlysen som spelar över tagtråden, hör hundarnas skall, vakternas rop i dimman och ljudet av jeepar på tomgång.

Ibland om höstkvällarna när luften är klar och mottagningen bra slår jag på min gamla ospårbara ipad och kopplar upp mig mot motståndsrörelsens krypterade bredband för att lyssna till något avsnitt av deras podd.

De ber ofta om hjälp – det sker hela tiden varuinsmuggling via grävda tunnlar, även drönare används – med LatteArt-mjölk, Thermalpapper, skäggsaxar i kolstål och gamla cd-skivor med Tomas Andersson Wij.

Häromnatten var det någon som ringde in till programmet och berättade en förtjusande skröna. Att det tydligen ska ligga en nedgrävd stålcylinder under fastigheten där Urban Deli tidigare låg, alltså under det nuvarande Högkvarteret. Cylindern lär innehålla ett förseglat provrör med stamceller från några gamla klassiska SoFo-skägg från seklets början.

Jag stängde av, höllde upp ett glas sherry och ställde mig vid fönstret. Natten låg dov och varsam mellan husen. Jag log. Och erfor en påtaglig känsla av poetisk rättvisa.

Oberoende av vad fursten säger. Liksom. ☺

Folktandvården finns till för alla människor i alla åldrar

Hos oss får du inte bara den bästa allmän- och specialisttandvården, eller den bästa medicinska tandvården när du har behov. Du får också förebyggande tandvård. I mer än 75 år har vi hjälpt svenska folket att få en bättre munhälsa.

Folktandvården

Välkommen att läsa mer och boka tid!
www.folktandvardenstockholm.se

VI ÄR ROMER - möt människorna bakom myten

En utställning om romers vardag och historia.

Guidade visningar lördagar
13.00 och 14.30

FOTO: JAMAL ROSS/STINA NYLINDER

FORUM
FÖR
LEVANDE
HISTORIA

www.levandehistoria.se
 Stora Nygatan 10-12, Gamla stan
 Må-fr 12-17, lör 12-16

FRI ENTRÉ

På gatan Bergdalen i Näckrosen har mycket hänt. Här hade Ann Malmberg sin första egna lägenhet och här förlorade hon hemmet och sonen. Men nu är hon tillbaka – på nästan exakt samma adress.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARC FEMENIA**

MIN PLATS

Jag flyttade hit 1994 när min yngsta son föddes. Jag minns första julen här, jag gick upp klockan fem på morgonen och tände en julstjärna och ljuslyktor och satt där och matade pojkens. Gud vad jag kände mig rik och lycklig. Jag hade i stort sett ingenting, nästan inga möbler, men där satt jag i en lägenhet med ett litet friskt barn.

Det var faktiskt min första egna lägenhet, tidigare hade jag hela tiden bott med någon. Min pappa hjälpte mig att renovera. Vi tapetserade och målade. Men då rycktes det ifrån mig. Jag träffade en man som misshandlade mig. Han trängde sig in här och kopierade nycklar, till slut ledde det till vräkning och soc tog sonen.

Hela pojkens hem togs ifrån honom. Det är sorgligt, han hade inte gjort någonting. Jag hade ju ändå mitt missbruk. Det var så mycket sorg på en gång för mig, så jag gick här på gatan upp och ner och skruttade. Jag hade lite

nycklar kvar och kunde komma in på vinden och i tvättstugan där det var lite varmt. Men jag var ute innan tanterna började tvätta – herregud, det var ju mina gamla grannar.

Det finns en väg här som heter Vackra vägen, den är jättefin med formklippta träd. På Vackra vägen hade jag tänkt dö. Men man kan inte bara lägga sig ner och dö, och jag hade fyra barn.

För fem år sedan hade jag varit nykter ett tag och pojken, som hade bott hos min äldre dotter, kunde komma hem. Vi fick en försökslägenhet på samma gata. Här har vi det jättebra i dag. Han är nu 21 år. När han var liten var vi ofta i lekparken här nere vid sjön, lekte och matade kanadagässen. Nu är det en ny generation barn som kommer att vara här, mina barnbarn.

Det här är ett område som innehåller mycket glädje, men också mycket sorg så klart. Det betyder någonting för mig. Det är mitt hemma på jorden. 📍

Ny rapport: Hemlöshet – en fråga om bostäder

HEMLÖSHET ÄR ETT bostadsproblem, inte enbart ett individuellt problem. Det anser länsstyrelserna, som tycker att kommuner måste bli bättre på att inte bara se hemlösa människor som sociala problem som socialtjänsten ska arbeta med.

– Det behövs riktade insatser och individuellt stöd, särskilt när barn är inblandade, men socialtjänsten kan inte lösa frågor kring bostadsbyggnad och utbildning. Vår slutsats är att många kommuner behöver bli bättre på att samverka internt mellan sina förvaltningar, säger utvecklingsledare Henrik Weston vid Länsstyrelsen i Stockholm.

För tre år sedan fick länsstyrelserna i uppdrag att stödja landets kommuner i arbetet med att motverka hemlöshet. Det treåriga uppdraget är nu slutfört och en rapport för länsstyrelsernas hemlöshetsuppdrag 2012–2014 har överlämnats till regeringen.

– Många kommuner gör ett bra arbete på flera områden och vi har under de senaste åren sett att de är beredda att testa nya metoder, exempelvis Bostad först och strukturerat vräkningsförebyggande arbete. I Stockholms län har 16 kommuner rutiner för att arbeta vräkningsförebyggande, säger Henrik Weston.

Men utredarna har också sett att hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden framför allt beror på bostadsbrist. Ändå tenderar många kommuner att individualisera problemen.

– Det är mycket svårt för unga att komma in på bostadsmarknaden, och även personer med ordnade förhållanden kan hamna i hemlöshet, till exempel i samband med en skilsmässa eller arbetslöshet. Att vara hemlös handlar oftast inte om att sova i en port utan om att sova på nåns soffa, säger Henrik Weston.

En persons ekonomi och arbets-situation, ålder, kön, hälsa och eventuella missbruksproblem påverkar möjligheten att få en bostad. Att ha ett hem är en förutsättning för att mycket i livet ska fungera bra, som att studera och arbeta. En bostad bör därför ses som en mänsklig rättighet, menar länsstyrelserna. Ändå är 34 000 människor i Sverige hemlösa, enligt Socialstyrelsens senaste kartläggning. Ungefär 7 500 av dem, det vill säga en fjärdedel,

Bostadsbrist i Stockholm **STÖRST BRIST PÅ** bostäder i landet är det i Stockholmsområdet. Folkmängden i Stockholms län har ökat med i genomsnitt **35 500 PERSONER PER ÅR** under den senaste femårsperioden. För att täcka det ökande behovet av bostäder hade det behövts ett tillskott av drygt **20 000 BOSTÄDER PER ÅR**. I verkligheten har byggtakten rört sig om hälften, cirka 10 000 per år. **STÖRST ÄR BEHOVET** av mindre hyreslägenheter. I Stockholms län har hyresrätternas andel av det totala **BOSTADSBESTÄNDET MINSKAT** från 60 procent 1990 till 37 procent 2010.

finns i Stockholms län. De flesta, 2 300, har så kallade socialt kontrakt. De sociala kontrakten ökar, samtidigt som antalet personer som är akut hemlösa inte gör det.

Socialtjänsten i landets kommuner tar ett stort ansvar och efterlyser inte sällan ett större engagemang från kommunledningen, övriga förvaltningar och kommunens bostadsföretag. Länsstyrelserna påpekar att de kommunala bostadsföretagen har en social och allmännyttig roll samt att kommuner kan påverka bostadsbyggandet och

fördelning av bostäder. Kommunerna bör därför tänka på de här frågorna när de tar fram riktlinjer för bostadsförsörjningen, i den fysiska planeringen och i direktivet till de kommunala bostadsföretagen.

Utöver bostäder behövs boendestöd, vräkningsförebyggande arbete, ekonomisk rådgivning samt välfungerande socialtjänst och hälso- och sjukvård, för att hemlöshetsarbetet i en kommun ska fungera bra.

MARIA HAGSTRÖM

HVB-hem otrygga för barnen

Över 8 000 barn och unga är placerade på HVB-hem för att de av olika anledningar inte kan bo med sin familj, eller saknar familj. Boendena och personalen ersätter hemmiljön under en längre eller kortare period. Därför är personalens arbetsvillkor avgörande för möjligheten att uppmärksamma och tillgodose barnens behov, menar fackförbundet Vision som gjort en undersökning med personal på HVB-hem. Den visar att många anser att hemmen är otrygga och att det händer att barn far illa.

Fler än två av tre anställda arbetar alltid eller ibland ensam. Samtidigt visar Socialstyrelsens siffror att antalet barn och unga som placeras i HVB-hem fortsätter att öka.

– För att barnen ska få god omvårdnad krävs bra bemanning, säger Veronica Karlsson, förbundsordförande i Vision.

Undersökningen, där 252 medlemmar deltog, visar också att en av fem inte ersätts av vikarier om de är sjuka.

– Kommunerna behöver vara mycket noggranna med att barnens behov blir tillgodosedda när de placeras barn i HVB-hem. Det handlar om att säkra kontinuiteten vad gäller erfaren och kunnig personal.

MARIA HAGSTRÖM

gångar högre är risken att utveckla ett beroende och man vuxit upp i en familj med missbruk. Det har forskare vid Stockholms universitet och KI sett, när de har följt utvecklingen för en halv miljon barn upp i dryga 30-årsåldern. Omkring 8 procent hade en förälder som vårdats på sjukhus på grund av missbruk eller psykisk sjukdom. Och trots att föräldrarna ofta haft kontakt med socialtjänsten eller hälso- och sjukvården så är det vanligt att barnens behov av hjälp inte uppmärksammats förrän de utvecklat ett eget beroende.

MINA DRÖMMAR

KENYA

SITUATION STHLMS FÖRSÄLJARE

Norbert Mais har alltid drömt om att komma bort. Bort från stelhet och betong. Och bort från en framtid i ett "småsint medelklassamhälle med radhus och kostymer".

Som ung bodde han i Tyskland och studerade elektronik. Men han var rädd att det innebar att hans väg i livet redan var utstakad.

– Att jag kanske skulle hamna på ett stort företag, som Siemens, där alla hade samma kostym och körde samma bilar. Jag funderade på hur jag skulle komma därifrån, för en grå Mercedes och en grå kostym är inte mitt liv. Jag ville göra nåt varje dag som känns i hjärtat, tänkte: Det här är inte min framtid.

Det blev det inte heller. Först gav han ändå datastudier på universitet i Nürnberg en chans, men sökte sig alltmer till konstnärliga människor och efter en salsakonsert började han på riktigt kliva av den väg som varit "utstakad för honom".

Han bestämde sig för att lära sig spela trummor: congas, bongos och timbales. Snart tillbringade han mer tid i replokalen än framför böckerna. Men det var när han fick en förfrågan från Kenya som han "kom bort" på riktigt.

Hans bror hade startat ett företag som exporterade bildelar från Tyskland till Kenya och behövde hjälp. Norbert Mais satte sig genast på ett plan till Nairobi.

– Där kände jag mig fri och välkomnad av befolkningen.

Han köpte ett hus och en grill till trädgården. Där trivdes han utmärkt. Satt ute på kvällarna i det klimat som han tycker är idealiskt för människan: cirka 24 grader varmt och torr luft. Han träffade mycket folk och fortsatte med trumpetandet.

På klubben Kenya Heritage uppträdde musiker från olika afrikanska stammar. Norbert Mais frågade om han också fick spela och de förvånades över tysken som spelade congas

nästan bättre än dem själva.

– I Kenya kan man aldrig förutse hur en dag ska sluta. Det uppstår väldigt roliga situationer som ger livsglädje, men naturligtvis också besvikelser. Den dynamiken gör att

Det var en härlig tid i Kenya som efter tre år, 1994, fick ett dramatiskt slut. Han blev sjuk, förlorade uppemot 20 kilo och riskerade att dö. Han saknade sjukförsäkring, men fick hjälp via den svenska ambassaden,

len från Nairobi hade han cancer. – Men här hittade läkarna ingen cancer. Vi vet inte vad det var för sjukdom, men jag blev frisk.

Än i dag drömmer han ibland om att komma bort. Samma dag som han går i pension skulle han vilja flytta till Kenya, men han menar att det aldrig kommer att vara ekonomiskt möjligt. – Jag har levt mycket i nuet. Och om man lever från dag till dag, då

I KENYA KAN MAN ALDRIG FÖRUTSE HUR EN DAG SKA SLUTA. DET UPPSTÅR VÄLDIGT ROLIGA SITUATIONER SOM GER LIVSGLÄDJE.

man har en intensiv känsla av att vara vid liv, säger han och tillägger att det också innebär att livet är mer riskfyllt.

– Det kan hända fruktansvärda grejer, det är större risk för trafikolyckor, intriger och sjukdom. En kvinna sa: "Om du klarar Nairobi så klarar du av allt."

tack vare det svenska medborgarskapet han fick som barn när pappan jobbade en tid i Sverige.

– Jag trodde aldrig att jag skulle återse Sverige, men vägen tillbaka hit gick via Afrika.

På Arlanda blev han hämtad och körd till Karolinska. Enligt sjukjourna-

kan man hamna där jag är, boende i en husvagn i ett land där jag ibland måste vara klädd i "rymdräkt" och broddar. Men samtidigt, det har varit en upplevelse att göra livet lite äventyrligt.

TEXT MARIA HAGSTRÖM
FOTO MAGNUS SANDBERG

CITAT

/// Som barn spelade jag fiol i en orkester. Då drömde jag om att spela klassisk musik, men kom fram till att det var svårt att leva på att spela fiol och violin, att jag måste plugga nåt annat.

/// När jag och en skolkompis upptäckte en latinamerikansk klubb och för första gången hörde salsamusiken sa vi: Den här musiken är ju strålande, nu slänger vi alla Rolling Stones-skivor!

/// Har bott på Kreta, där jag och min bror drev ett företag inom energimedecin. Det funkade inte. Kom tillbaka 9 februari 2009, dagen efter skaffade jag försäljningsbricka hos Situation Sthlm.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Välkommen åter

● Hej Vår!
Välkommen.
Det var länge sedan.
Har saknat dig.
Kom och värm mig nu.
Håll om mig...
Länge...
Och du; ta dig tid...
Inte bara en puss på kind som ifjol.
Nej, ta dig tid – gör dig ingen
brådska i år.
Ta det långsamt.
Jag vill verkligen veta vad som
föregår.

LURKEN

Det är vackrast när det dagas

● Det är alltid vackrast när det dagas
när mörkret bryter mot dag
Det är sällan då det klagas
Man går mot en ny dag
man dricker sitt kaffe
borstar sitt hår
drar ett stråk över tandens sår
Tänderna
alltid lika sköra
tänderna
alltid lika dyra
att laga
man borde
jag säger borde klagat
på våren
på åren
på snön som aldrig blev
Ja, mest borde man klagat över
sådant som inte blev
bristen på vård
bristen på pengar
bristen på britsar och bekväma
sängar
Men det är vackrast när det dagas
även för

YVONNE L

Ingenting är omöjligt

● Nu har jag flytt och jagat
så många år
så jag har lyckats
med det otroliga
att jag har
sprungit förbi
mig själv.

MADDE

Promenaden

● I dag tog jag en promenad från
Mariatorget till Gamla stan.
Jag går emot Medborgarplatsen,
när jag är framme där så går jag
Götgatsbacken upp nerför tills jag
kommer till Mariagränd.
Tänker på Björn Afzelius-låten, ni
vet "Dialog i Mariagränd". Jag sätter
mig ner och lutar mig mot husväggen.
Det är ett gammalt vackert hus. Jag
har min CD-spelare med mig och
det passar sig utmärkt eftersom jag
har skivan med Björn Afzelius med
mig. Sätter i skivan, trycker fram låt
nummer tre som alltså är "Dialog i
Mariagränd".
Sitter och lyssnar, tänker tillbaka
på 80-talet. Sitter och diggar.

Efter en stund kommer en snubbe
förbi, han tittar in vid gränden där jag
sitter, han har dragit några öl. Han
pratar på och berättar att han ska
möta sin mormor inom en halvtimme
och frågar i fall han får sitta och
prata en stund. "Helt okey", säger jag.
Han berättar att han brukar hjälpa
sin mormor att handla mat. Sen ser
han en Situation Sthlm-tidning som
sticker upp ur min väska. "Säljer du
tidningar?" "Ja det gör jag" säger jag.
"Då måste jag få köpa en. Här har du
en hundring så kan du köpa en fika."
"Tack så mycket" säger jag, sen går
han vidare.
Jag sitter en liten stund till, sen går
jag ner emot Gamla Stan och går upp

emot Västerlånggatan.
Jag går Västerlånggatan mot
stan. Går förbi nr 56 där mamma är
född och uppvuxen, tittar upp emot
fönstret där hon bodde. Går vägen
mot Riksdagshuset rakt på, kommer
till Drottninggatan och svänger av
mot Klarabergsgatan. Kutar ner för
trapporna vid apotek Scheele över
Vasagatan, går ut på perrongen vid
Centralen och ställer mig på min
plats, tar upp en bunt tidningar som
jag börjar sälja.
"Hoppas det nu går bra", tänker jag.
Ja det var ett par timmar, jag hade
trevligt möte med killen vid Maria-
gränd, ja hela promenaden.

LENA FREIJ, FÖRSÄLJARE 15

Hur det kommer sig att jag skriver och målar

● När jag var i tonåren skrev jag
dagbok då och då, men jag fick inte
ha den i fred. Det var ju inte roligt.
Så jag slutade. Jag fick en stor rulle
ritpapper på ställning när jag var runt
11–12 år. Jag hade även en grej som
projicerade över bilder till pappret
så att det blev lättare att rita av och
motivet kunde även förstoras.
Det var kul ett tag – negativ kritik
är inte roligt.
Det ansågs av de nära att jag inte
kunde måla eftersom jag ritade av.
Jag ville även lära mig att spela gitarr
men det ansågs vara för dyrt och för
tidskrävande och att jag inte skulle
öva tillräckligt – så gitarrspel blev det
inget av med.
Gå och lära sång uppfattades som
onödigt – det fanns rädsla för olåt då
jag sjöng hellre än bra samtidigt som
det ansågs att det skulle ta dyrbar
tid av skolarbetet. Men, när jag blev
hemlös behövde jag något roligt att
göra emellanåt och någonstans att
vara där det var varmt och torrt om
dagarna. Det var naturligtvis viktigt att
det var gratis. Dörren som öppnades
var på Klaragården, och det var bara
den första dörren.
Efter det har jag öppnat dörr efter

WWW.BET-FREE-WALLPAPER.COM

dörr inom de områden jag är intres-
serad av, exempelvis att måla, skriva,
musik, sång, allt som har med kultur
att göra.
En annan dörr som jag öppnade
var att sälja Situation Sthlm. Det är
mycket jag har tagit igen som jag
inte fick göra i min uppväxt. Alla ovan
nämnda saker har hjälpt till att bygga
mig ett fantastiskt självförtroende
som jag inte hade tillgång till i yngre
år.
Det har jag sett till att ge mig själv,
för vem ska annars göra det?

STEFFI "MONACO"

Att leva på en isbrytare

● Livet på en isbrytare är enormt kallt
och mycket enahanda, man ser bara
is och en skära vatten samt då och
då en liten landremsa i horisonten. Så
jag började slänga ut målarfärg i olika
kulörer, blomblad och löv för att liva
upp allt lite. Det jag slängde ut hade
jag sparat ihop tidigare under året.
Sedan byggde jag en holk som
jag satte i masten så jag kunde få
några fåglar att prata med. Sällskap
fick jag redan av fiskarna som jag
dragit upp och lagt i hinkar med
vatten i förrådsrummet.

STEFFI "MONACO"

Fattiga riddare

● Hej, du fattige riddare. Hur har du
det, där i ditt stekande heta bad?
Ordentligt insmord som du är, snart du
får värma andra sidan. Sedan får du
svalna en stund på en stor rund plage.
Därefter får du sätta livet till, mellan
stora vita läskiga gaddar, som tuggar
i sär dig och mosar dig innan du får
åka rutschkana ner i ett trångt mörkt
och brant rör. Du kommer ner i en
liten säck för att smälta till något som
skall tryckas ut i andra änden, fast i ett
annat rör i en stor sjö. Sjön vinlar dig
till en massa andra gamla riddare.
Tack för att du smakade så gott
och gav mig fin näring.

STEFFI "MONACO"

LURKEN

Lurkens bild

Bo på en svamp

● Det är farligt med många fiender och det är jobbigt när man är så liten. Man måste jämt vara på alerten. Till exempel en hungrig insekt som fastnat i ett spindelnät eller under en stor tung människofot, en annan sak är att få svampen plockad ner i en korg.

Då gäller det att invänta vilka svampar som blivit kvar. Då får man

se om man måste byta svampcity och det kan bli mycket långt till nästa. Kanske behövs övernattnings på färden i något träd, blomma eller strå. Skönt att inte behöva något bohag att tänka på. Skulle ha blivit tungt eller inte kunnat räddas från tjuvar. Man undrar var de tar våra bostäder, när de tas ifrån oss?

STEFFI "MONACO"

Putin

● Rysslands president var på statsbesök och tog in på ett lyxhotell. På löpsedeln dagen efter stod det: "Putin' on the Ritz".

MARKKU

Kommandoror del II

[Ang. entré på härbärke]

● – Får jag komma in?

Jag, Lurk (en), är ingen skurk (...än); men hungrig, i behov av att bada, då helst i en turk.

Ser:

Stefan Hängsla, osäkert käck – bär bakfram en Stetsonsmäck.

Lotta Page, tror hon är chic – har socionomexamen, kan alla trick.

Hör:

– Tyvärr, säger Stefan och ler i mjugg. Vi tar inte emot någon nu, då klockan redan slagit sju (19.00).

– Och aldrig någon så skitig som du... tillägger Lotta, tittar sadistiskt under lugg. Har du mis-sat Bollibompa får du stå ditt kast, för nu ska Vi faktiskt äta rast.

– Men Gud varde med dig, skrålar de i kör

– ... ditt as, viskar de så att bara jag hör.

Konstaterar:

Luttrad och inte häpen det visas framför mig:

Karlsson på taket väga på hälarna och spänna hängslen

Lotta på Bråkmakargatan med körsbärsröd put-trut, knäa i morsans pumps.

De har aldrig förstått ordet dissidenter... men väl att mörka för sina intressenter.

Men jag – och du – vi lever i alla fall i Astrid-Lindgren-land...

LURKEN

Vi stödjer Situation Stockholms arbete och Stockholms Stadsmissions verksamheter.

SBAB!

MED EGENA ORD

KORT SAGT & POESI

Så jävla idiotiskt sjukt

● Aldrig mer att jag kommer gå med på något liknande. Kommer aldrig mer att tillåta någon att vidröra mitt innersta inre någonsin. Jag kommer inte att försöka få någon att älska mig eller ens vilja älska med mig. Jag hatar inte dig. Jag vill bara inte behöva få känna mig som en elak, ojuste, orättvis och sjuk människa. Jag vill heller inte behöva utsättas för några påhittade fantasi-historier, bli otrodd och beskylld. Jag vill heller inte känna mig utnyttjad, vilsledd och hämmad. Jag vill helt enkelt bara behöva bry mig om det ärliga livet

MAD

En sista igen

● Nån har lyft upp mig och släppt ner mig nånstans, Jag vet inte hur men jag fick en till chans, en chans att försöka en sista gång till. En soffa står bäddad med kudde och filt, hos min älskade broder till vän. Du är min, min broder. För evigt. Min vän. En gång till.

BIGL86

Farbro

● Här i närheten finns det en farbro'. Han bor uti Arbro. Där borta har han en syster som heter Barbro. Han skäms över sitt påbrå. Så han sitter hemma och dricker Åbro.

(Arbro är ett litet samhälle mellan Ljusdal och Bollnäs.)

MARKKU

Anden i burken

● Du ljög för mig om allt och ingenting på mitt hjärta och finger, du hade första tjing Tack för alla lögner och historier Tack för den 27 augusti, den är ändå bäst helt fantastisk säger jag, utan protest... Förutom alla lögner, bara problem och kiv jag trodde vi skulle haft ett lyckligt liv Det som gör att vårt liv, vår framtid spricker är anden i burken, som vill att du dricker Anden säger: "Drick mig, så får du mig med allt! Det räcker, du har mig! Jag finns hos dig! När som helst, du behöver mig! Inget annat!" Fast jag säger: "Anden skiter i om det blir mörkt och kallt! Du hade mig, du hade fått allt! Hur många lögner kan du hitta på?" Det enda jag säger till anden i burken är: "Tack och hej då!"

MAGDALENA

Sekund, minut, kvart och timma

● Sekund efter sekund. Minut efter minut. När ska det här ta slut? Kvart efter kvart. Timma efter timma jag tror att jag kommer att svimma. Dag efter dag. Dygn efter dygn. Sy ihop mig och ta sedan bort mina stygn. Vecka efter vecka. Månad efter månad. Känner jag mig hånad. Kvartal efter kvartal. År efter år. Vad är det jag menar? Är det någon som förstår. Det som återstår är väl några decennium. Det ser jag som ett privilegium. Tänk om det vore sekel.

MARKKU

Lite tillit krävs

● I går frågade jag en trevlig kvinna att köpa tidningen av mig. Hon tittade på mig med glada ögon och sa:

- Jag har inga kontanter...
- Du kan betala med sms.
- Kan man?

- Ja, det kan du. Du skickar mitt försäljarnummer 366 till 72900. - Okey, jag ska göra det för att du ska få lite bidrag. Men, är du säker på att det blir bara 50 kronor och inte 1000 kronor?

Jag skrattade och sa till henne: - Nej, Situation Sthlm lurar inte folk, jag lovar att det inte blir mer än 50 kronor.

Kvinnan skickade iväg ett sms och fick svar att köpet gått igenom. Tack för köpet. Jag sa till henne:

- Kanske det står där, att det kostar 50 kronor?

Hon tittade på svaret men såg inte summan. Då sa hon:

- Nej, det står inte här!

Jag blev lite besviken på mig själv eftersom jag inte hade kollat att summan inte står på svaret som kunderna får när de köper tidningen via sms. Men jag fortsatte att övertyga henne om att hon inte betalade mer än 50 kronor och inte 1000 kr. Hon var trevlig, skrattade och sa:

- Jag ska kolla mitt konto direkt när jag kommer hem.

- Du har bara betalat 50 kronor, jag lovar.

- Okey, vi får se. Ha det bra. - Tack för köpet. Trevlig kväll och trevlig läsning.

Jag kunde inte låta bli att skratta. Jag fortsatte att sälja tidningen och

skrattade för mig själv. Några passerande såg mig, men, men de förstod ju inte varför jag skrattade.

Hon var lite rädd att bli blåst, men till slut litade hon på mig. Jag skrattade lite till för mig själv och de passerande som såg mig undrade självklart varför jag garvade, men utan att fråga. De kanske trodde att jag var riktigt koko eller bombad i huvudet.

Jag fortsatte sälja och tänka på den här kvinnan men utan att skratta naturligtvis. Jag funderade på att hon inte kände sig säker, men köpte ändå. Hon litade på mig fast hon inte kände mig. Jag tänkte på tilliten och varför hon var misstänksam. Hon kanske hade blivit blåst på pengar tidigare eller kanske för att det har blivit så mycket bedrägerier nuförtiden. Stackars henne och stackars de som har blivit lurade på pengar.

Synd att det har blivit svårt att lita på folk. Men vad härligt att det fortfarande finns människor som den här trevliga damen. Jag rekommenderar inte någon att lita på vem som helst, för det finns människor som blivit bestulna på pengar och mycket annat. Men, lite tillit måste vi ha, annars kan vi inte ens sälja en tidning med hjälp av sms.

MIKAEL S

**McDonald's[®]
Södermalm
skänker varje
månad sin pant
till Stockholms
Stadsmission
och bidrar på
så sätt till att
Stockholm blir
en mänskligare
stad för alla.**

**STOCKHOLMS
STADSMISSION**

MED EGNA ORD

POESI

Vem är du?

● Vem är du, som har solen i ögonen?

LURKEN

Varats ofantliga tyngd

● Det finns inget som tynger mig mer än varat

Slår som en blydag i mitt huvud
Gruvräs

Slår mig platt som en pannkaka

Inget varats heliumbaljong här inte

Ångvältston, slipstensok,
Marianergraven

Slå mig medvetlös, slå mig död

Låt mig slippa tanken om
existensens kärna

Om universum, DNA:t och livets
uppkomst

Om döden, evigheten, atomer och
molekyler

Om tankar och kvarkar

Ofattbarhet

Jag känner mig yr; jag mår illa
Det svindlar; jag blir galen

Låt allt bara vara enkelhet

Hör min bön till dig, Gud.

Låt mig slippa är:et, finns:et, varat
och oändlighet

Och tomhet så påtaglig att jag
kan äta den med sked

LURKEN

Sol och vår

● Sekunder är... minuter som går

Minuter är timmar

Timmar är dagar som går

Dagar blir veckor

Veckor till månader

Månader blir ett år som går

Tills det äntligen blir sol och vår

MAGDALENA

När min son blev omhändertagen

● Jag tänkte bara tala om för er vilken smärta det är att bli av med sina barn då myndigheterna är där och ska vara så lojala tänka på barnets bästa. Jag ska ta ett exempel när min mellersta grabb blev omhändertagen.

Det går inte att beskriva som mamma hur det känns.

Jag flyttade till Västerås 1990, var då tillsammans med pojkens bror som jag nu ska berätta om, det skiljer i alla fall 7 år mellan dom. Jag kom akut från en liten enrummare i Västerås till ett ställe som heter Ramnäs, bodde där från första maj till 5 augusti, pojken är född den 7 maj – det var alltså ett familjehem.

Paret där har själva två små barn som då alltså var 2 och 4 år gamla.

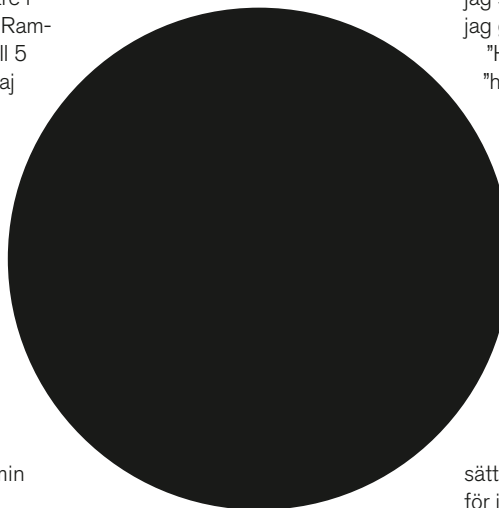
Eftersom jag haft problem med missbruk så tänkte jag att nu är ju pojken född så nu kan jag ju gå till min husläkare och få Stesolid utskrivet. Genom att jag bara åt tre stycken fem mg-tabletter om dagen så var det ju inte något alarmerande.

Jag tog mitt beslut, gick till min husläkare i Västerås, fick ut en burk med hundra tabletter fem mg Stesolid. Jag visade det för kvinnan i huset, "ja det är väl helt okey", säger hon. Hon till och med gav mig tabletter tre gånger om dagen. Det här var helt okey eftersom jag hade fått utskrivet av en läkare, men så plötsligt en dag så säger kvinnan i huset "du Lena är det inte onödigt att äta dom här Stesoliden?". "Neej", säger jag direkt, "fattar du inte att jag är väldigt ledsen över hela situationen. Pappan till min son stack när jag var i åttonde månaden, det känns jobbigt må du tro."

Hon gick på dag efter dag att jag skulle sluta med tabletterna. Till slut sa hon "jag skulle kunna sätta ett LVM i detta läge". "Vadå LVM?", säger jag. Men samtidigt blir jag väldigt rädd så hon fick som hon ville. Vi gick in på deras toalett, hon öppnade burken, vände upp och ner på den och hällde ut varenda Stesolid. "Det där var väl väldigt onödigt", säger jag till henne,

jag som ätit bensodiazepiner i så många år.

Dag ett var väl allt okey, dag två också, men dag tre mådde jag för jävligt och dag fyra ska vi inte tala om. Jag och min son bodde en trappa upp, så en dag när familjen var och handlade bestämde jag mig för att lämna detta ställe. Jag packade en trunk, sprang ner för trapporna, ut på vägen, gick en liten bit men vände mig om och sprang tillbaka upp för trapporna igen.

Jag sliter upp min son från vaggan, håller honom hårt intill mig, gråter samtidigt, lägger ner honom i vaggan och går ut genom grinden. Jag går på landsvägen, tårarna rinner ner för mina kinder, det är en sån jobbig situation.

Vart ska jag nu? Tankarna går runt i mitt huvud. Min lilla söta pojke.

NI SOM LÄSER det här undrar säkert hur jag bara kunde ta det här beslutet. Jag tar bussen in till Västerås, där står jag och funderar vilket håll ska jag till – Uppsala eller Eskilstuna. Det får bli Eskilstuna, så kan jag åka till Monika eftersom hon bor en bit därifrån. Jag kommer till Monika, berättar vad som hänt. "Vad jobbigt för dig", säger hon. Men eftersom hon också är nybliven mamma kan jag bara sova där en natt.

Jag berättade för Monika vad som hänt. "Oj då Lena vad gör du nu?"

Jag säger till Monika att det första jag ska göra är att gå till Bolaget för att dränka mina sorger. Hon bäddar åt mig på golvet och jag funderar fortfarande.

Jag vaknar tidigt, tar en snabb dusch, väcker Monika och vi käkar frukost tillsammans och sitter och pratar ett par timmar, sen åker jag iväg med bussen in till Eskilstuna. Ställer mig på Fristadstorget, står och stampar med fötterna av ångest så det bara skriker om det. Plötsligt får jag se två killar stå en bit ifrån mig, jag går fram till dom.

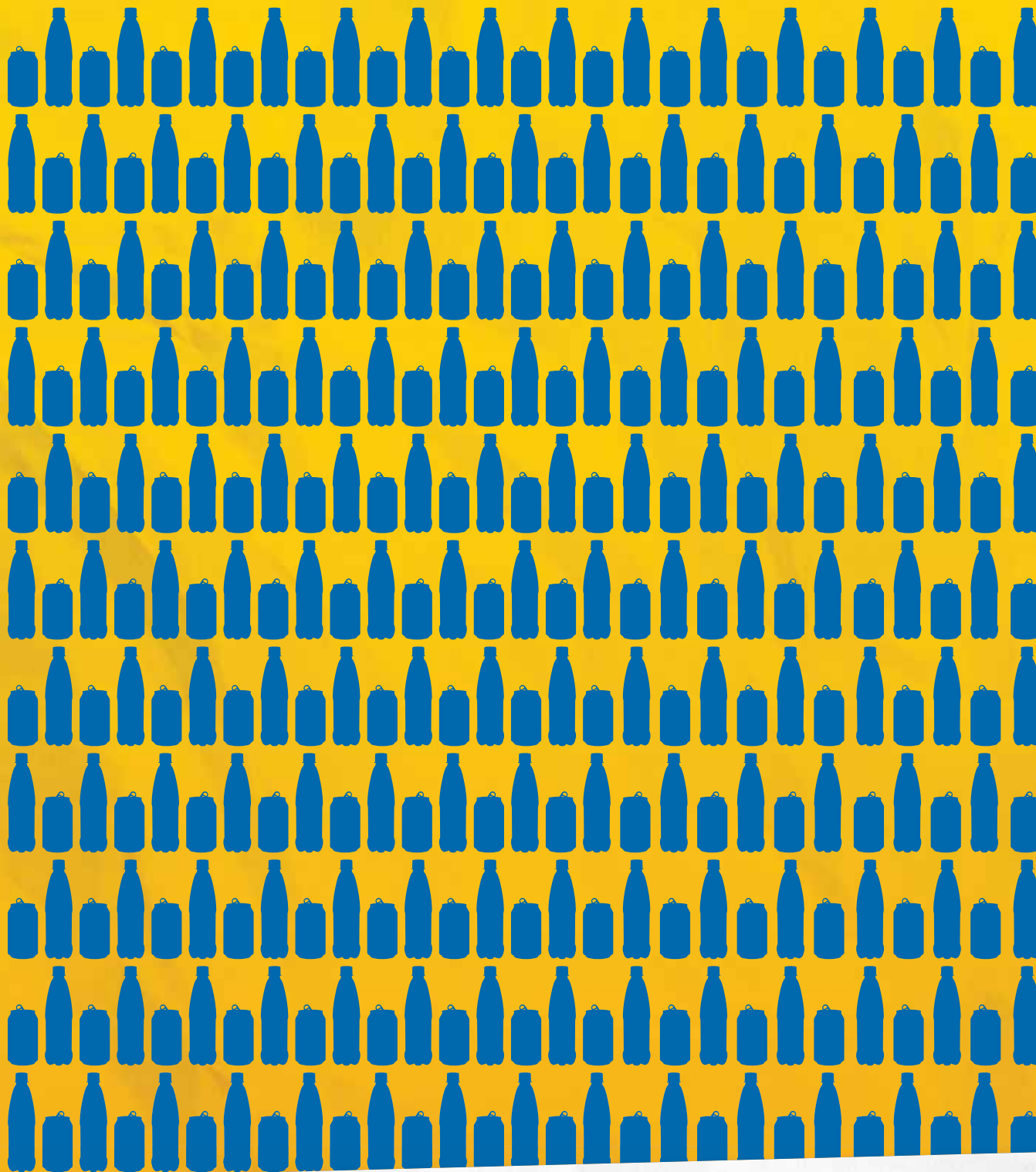
"Hej", säger jag, "hej", säger dom, "hur är det med dig?". Jag berättar vad som hänt. "Oj då" säger dom, "om du vill så kan du följa med hem till oss en stund." Vi handlar några öl och ett par flaskor vin, sen så går vi hem till dom i Nyfors. Dom frågar om jag vill ha lite amfetamin. "Ja det skulle vara utmärkt just nu", säger jag och tar en sil. Det gör vi alla tre och plötsligt är alla bekymmer borta för stunden jag blir kvar hos dom.

Veckorna går, knarkandet fortsätter, jag får låna telefonen av dom för jag är tvungen att ringa mamma och fråga vad som hänt, om min son är kvar eller hur det blev då jag stack i väg. "Jaa du Lena", säger mamma, "det är förskräckligt det du gjort. Men du förstår att Affe och Elvy åkte ut till Ramnäs och hämtade pojken så nu kan du vara lugn." Jag minns att jag grät av lycka.

Elvy är min kusin och Affe hennes man. Dom tog hand om honom sen han var drygt 3 månader tills han blev vuxen. Jag har världens bästa kusiner. Jag vill tacka Ellenor och Janne som tog hand om hans storebror. I dag har jag kontakt med bägge bröderna, sen har jag ännu en son som min tvillingbror Lasse och hans tjej Annika tog hand om.

Tre friska söner. Sorgligt att jag valde drogerna före, men i dag så har vi bra kontakt. Jag har berättat för alla tre om mitt liv. Visst är det sorgligt men det är i alla fall sanningen om hur det gick för mig.

LENA FREIJ

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Täby och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik. Läs mer på www.pantamera.nu. *Tack för att du pantar!*

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

Abaton
PRODUKTION AB

ALLBA
HOLDING

AXFAST
UTVALDA LÅGEN

BYGGNADS

EM
EINAR MATTSSON

FOURSIDE

ABF

ARBETARNAS BILDNINGSFÖRBUND

ALM

bee

Capio Geriatrik

Electrolux

**FÄLSNING
ARMÉN**

**ACADEMIC
WORK.**

APOTEK

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

**lus Laboris SWEDEN
ELMZELL ADVOKATBYRÅ AB**

ACNE

**ANDERS
BODIN
FASTIGHETER**

betsson

CARGLASS
Lagar stenskott & byter bilglas

ERSÉUS ARKITEKTER AB

förenade liv

Adecco

better work, better life

fonden

Beving

Carpeting
Entremattor

eyeworks

GEN LAND SYSTEM

advokatfirman **Althin**

AROS WATER AB

BJÖRN AXÉN

CEDERQUIST

Ersta diakoni

**Grönsaksballen
Sarunda**

advokatfirman **sallnäs**

BOB
MOSEBACKE TORG 6

**CHINA
TEATERN**

FAMILJEBOSTÄDER

H2M

advokatfirman **Thomas Bodström**

ashurst

THE BODY SHOP.

**CITY
garden**

frank ADVOKATBYRÅ

ADVOKATFIRMAN **ÅBERG & CO**

BokningsBolaget

**CONTURA
BYGG AB**
www.conturabygg.se

FCG
Financial Compliance Group

HAMMARBY IF

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

BOLIDEN

COWI

HAMMER & HANBORG

**AKADEMIKER
förbundet SSR**

Attendo

**Bonnier
Fastigheter**

Danske Bank

FF Profireklam AB
www.ffprofireklam.se

heart;

**Akademikernas
a-kassa**

Autoexperten

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

DANVIKSHEM

HANSA PROJEKT
Händels

Alfred Berg
1863

AVJÄMNINGSTEKNIK

Brandkontoret
Din bästa och tryggaste partner
Brandkontoret

JICE

Flinks
JÄRN

HEBA
FASTIGHETS AB

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

DILIGENTIA

Folkhem

BTH BYGG

dina Dina Försäkringar

Folkpartiet

**BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF
RENOVERING**

OPK

Fora

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

SJU ADVOKATER

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSÄMLING

Swedfund

TÄBY

skandia

Solvalla

Stavdal

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

VISION

SPARTOI AB

Stockholm konst

SVENSK
BIBLIOTEKS
FÖRENING

SYNSAM
www.synsam.com

Wallenstam

MÖTEN & UPPLEVELSER
Skåvsjöholm

SPOON
IT'S A
CONTENT
AGENCY!

Stockholmshem

Svensk Fjärrvärme

TL Bygg

STOCKHOLM
RELINING

SB
Svenska Bostäder

Trona
Patentrådgivning AB

ZURICH

SMÅÅ
SMÅFÖRETAGARNAS A-KASSA

SSU

SVALNER
Komplett skatterådgivning

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISES

TYRÉNS

ANAGRAM, CINENIC FILM OCH HUMMELFILM PRESENTERAR

VINNARE
Zürich
Film Festival

VINNARE
Gold Hugo
Chicago
International Film Festival

VINNARE
Baltic Film Award
Lübeck
Nordic Film Days

VINNARE
Best Actress
Les Arcs
European Film Festival

BIANCA KRONLÖF

**SVENSK
JÄVEL**

EN FILM AV RONNIE SANDAHL

BIOPREMIÄR 27 MARS

TriArt Film - kvalitetsfilm på bio och online. TriArt.se

STOCKHOLMSKRYSSSET

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlings-skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Förra månadens vinnare:

Skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga*:

Lena Winberg, Vaxholm

Nyckelband:

Anna-Lisa Eriksson, Nora
Jan Vikenhem, Stockholm

Se förra månadens lösning på sidan 58.

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSSET

		Den här sötnosen är en av Stockholms nya invånare. Vi undrar var hen bor? Och vilken sorts djur är det?		RÖSTUTRYMME	...BLÄSER SÖMMARVIND	MÖRK	FICK OXARNA FÖRR	SAKNAR TUNNA
				GJÖRDE NÄPOLEON SIG SJÄLV TILL KEJSARE	ANNORLUNDA PRIGGUBBE	UNGA I FÖRENING	RELIGION PUDER	
				MARILYN FÖRE FA	SER MAN I LINGONSKOGEN SLUTORD	UNGA I FÖRENING	RELIGION PUDER	
				KAN VARA RYNKIG	NATURKAMMEN	FICK OXARNA FÖRR	RELIGION PUDER	
LEVIN, FÖRFÄTTARE	KOMPLETTA	Fylls inför bilturen	HAR SNIBB PÅ HUVUDET					
FRISTAD	AR VINDFLÖJELAKTIGT	SINNESFRID	VIMMELKANTIGA					

Namn:

Adress:

Postadress:

Skicka in ifyllt kryss senast 20 april till:
Situation Sthlm
Krukmakargatan 34A
118 51 Stockholm

Konstruktör: Marie Petersson-Engnell Foto: Jan Erik Henriksson/TT © Bonnier Korsord

SVEPET

ITA ZERONIEZ/ALTI

"Vill du göra nåt får du fan göra det själv"

FILM BIANCA KRONLÖF UTMEJSLAD FÖR ROLLEN I *SVENSKJÄVEL*

REDAN INNAN PREMIÄREN för Bianca Kronlöfs långfilmsdebut med huvudrollen i *Svenskjävel* har den hyllats och vunnit priser på festivaler runt om i världen. Bianca Kronlöf vann själv pris för bästa huvudroll på filmfestivalen Les Arcs tidigare i år.

– Jag höll ett tacktal och det var helt absurt att få göra det, det är ju nåt man har skämtdragit sen man varit liten: "Jag vill tacka den och den..." och nu gjorde jag det på riktigt. Det var jättekul, jag kan rekommendera det till alla. Alla borde få vinna ett jävla pris och hålla tal, säger den nyblivna 30-åringen.

Resan från barndoms hemmet i Sorunda till filmfestivalen kan tyckas lång, men är egentligen självklar.

– Jag växte upp i ett sånt där radhusområde som är inslängt i en skog. Det fanns inget att göra. Så på ett sätt är jag väldigt glad att jag växte upp där, för när det inte finns något att göra måste du hitta på saker själv. Jag och min syster Tiffany gjorde egna videor, låtsas-tv, låtsasradio och gjorde shower i vardagsrummet pinsamt långt upp i åldrama. Det vi gjorde där och då är precis det jag gör i dag.

MEN SHOWERNA I ungdomen var också grogrunden för att skapa något eget i vuxen ålder, som Gruppen tillsammans med Nina Haber och Elin Söderquist, som gör egna produktioner, humorserien *Full patte* för SVT, som hon skapade tillsammans med systemen Tiffany, samt de egna Youtube-filmerna Snubben.

– På Teaterhögskolan sa många att skådespeleriet är

ett kvinnligt yrke, du är den passiva, du väntar på att bli uppjuden. Men vet du hur jättesmärtsamt det är att sitta hemma och vänta på att nån ska se ens talang? Vill du göra nåt får du fan göra det själv.

MÅNGA KÄNNER IGEN Bianca Kronlöf för hennes humor och satiriska bett. Men *Svenskjävel*, om unga svenskar som tar lågstatusjobb i Oslo, är rent drama.

JAG HÖLL ETT TACKTAL OCH DET VAR HELT ABSURT ATT FÅ GÖRA DET

– Den roll jag gör i *Svenskjävel* är egentligen det jag har blivit skolad till, det är rent karaktärsarbete, säger hon och berättar att huvudrollen utmejslade hon och regissören Ronnie Sandahl i tätt samarbete "... ner till minsta tatuering på hennes kropp".

Bianca Kronlöf fortsätter att blanda egna och andras projekt. Just nu medverkar hon i *[ungefär lika med]* på Dramaten samtidigt som hon och Tiffany skriver på *Full patte*, säsong två.

– I höst ska jag göra en föreställning som heter *Slå patarna i taket*, som är en fantastisk feministisk kabaré som kommer att gå i 120 och turnera över hela landet. Det är genom Riksteatern, det känns viktigt, så det blir statsubventionerat och billigt. Jag tycker att varenda jävel ska ha råd att gå på teater.

HENRIK EMILSON

ULF STOLT

Grateful Dead

MUSIK Eftersom bandet i dag är så osannolika som musikalisk företeelse är det bara att klicka in på Youtube eller Spotify och börja beta av deras plattor och konserter. För man behöver, om man ska lära sig något om musik från grunden, vistas en tid i deras universum för att förstå varför musiken i dag låter som den gör.

CHRIS STONE

MARIA HAGSTRÖM

John Ajvide Lindqvist

Låt de gamla drömmarna dö

LITTERATUR Filmens slutscen: Oskar sittande på tåget med en låda innehållande vampyren Eli vid sina fötter. På väg. Mot vad? Den som har sett filmen *Låt den rätte komma in* har kanske tänkt att Oskar blir Elis mänskliga hjälpare, det är så det verkar. Men det är inte författaren John Ajvide Lindqvists slut.

I novellen *Låt de gamla drömmarna dö*, i textsamlingen med samma namn, vill han ge sin egen version. Men där är Eli och Oskar en bihistoria, huvudhistorien är paret Karin och Stefan. Det är framför allt en vacker och gripande kärlekshistoria, men med de krypningar längs ryggraden som John Ajvide Lindqvists texter alltid ger.

Lösning kryss #211

Se förra numrets vinnare på s. 57.

<p>Den här söttesken är en av Sveriges största djurarter. Vi undrar var hon bor? Och vilken konstig det är det!</p>									
Å	T	R	E	N	H	A	R	E	M
R	E	I	N	E	A	N	M	A	L
T	A	G	N	I	N	G	H	O	R
D	S	E	N	G	A	N	G	A	R
L	E	N	A	N	Y	K	N	A	R
O	N	N	P	A	M	D	O	V	D
C	U	F	U	D	D	A	E	T	T
K	R	O	N	T	E	R	O	T	T
M	O	N	R	O	E	P	I	R	A
I	R	A	B	A	S	E	N	L	A
N	H	E	L	A	T	A	N	K	O
A	S	Y	L	R	O	R	O	Y	R

På hummerknivsöder

Ken Ring

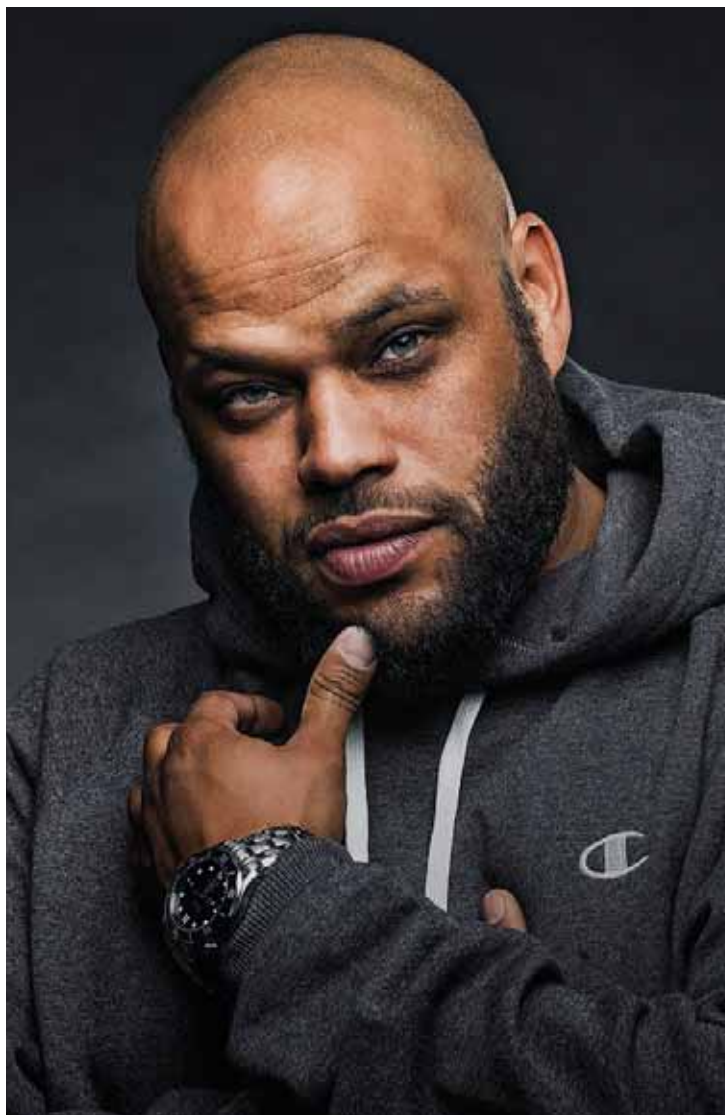
Lyckas är ett måste

★★★★ Fredrik Strage har redan använt en hel fredagskrönika i DN att avhandla en av låtens textrader: "Jag äter hummer i en gungstol". Ändå drogs aldrig Hummer H2, många amerikanska rappares absoluta favoritbil, in i resonemanget.

Efter sin medverkan i TV4:s *Så mycket bättre* och en uppmärksammad självbiografi kan Ken Ring konstatera att tiden då han sålde sin musik på hembrända cd-skivor i Hässelby är förbi.

I stället kan han rappa "Kan någon hämta mina briller, jag har precis gjort en mille". It's payback time och det är underhållande. Sympatiskt nog utnyttjar han sin nya situation till att lyfta fram unga förmågor, som Alby-rapparen Keya Turan som inleder "Lyckas är ett måste".

Trots en tillbakalutad men påtaglig energi från både Keya Turan och Ken Ring är låten mer att betrakta som ett statement. Fungerande på den årliga Kingsize-galan mer än en blivande Ken-klassiker. Jag hör inte någon ny publikfavorit som "Nu måste vi dra" eller "2000-talet". Kanske var det inte det som var viktigast för tillfället, utan bara att få tala om hur bra det faktiskt har gått. **DAVID BOGERIUS**

GABRIEL LILJEVALT

PUNK OCH GOOGOOSH

Nadya tungt elektronisk

MED BARA EN singel släppt har Nadya utsetts till ett av årets stora pophopp. Första singeln "Refugee" i samarbete med producenten Duvchi är en tung elektronisk låt med hiphopinfluenser, om migration och rasism.

I april kommer singel nummer två, "Superstars". Parallellt jobbar hon på ett album.

– "Superstars" börjar där "Refugee" slutar. Känslan av alienation är den genomgående röda tråden. Låten är inspirerad av Googoosh, den persiska popdrottningen, tillika en av världens absolut största superstjärnor. Hennes musik har präglat mitt skapande sen jag var liten, och hennes liv är en inspirerande historia om kamp, frihet och framgång. Jag är otroligt lycklig över att ha fått tillåtelse att sampla hennes kanske mest kända låt Kafir" i "Superstars".

Du startade ditt första punkband när du var tolv år. Samtidigt har du en väldigt tät ljudbild i dag. Har punken influerat ditt sound på något sätt?

– Punken är, har alltid varit och kommer alltid att vara kärnan i det jag gör. Punken var den första plats där jag kände mig välkommen och fick frihet att säga det jag ville, precis på det sätt som jag ville. Jag kunde varken sjunga eller spela ett instrument, det enda jag hade var en djup längtan efter att slå sönder nåt och ett behov att "speak my mind". Punkvärlden lärde mig att förstörelse är första steget i att skapa nåt nytt. Det är därför mina låtar drar åt så många olika håll.

DAVID BOGERIUS

MUSIK

Väg

Stockholm tillsvidare

★★★★ Jag blir glad när jag hör *Stockholm tillsvidare*.

Retrockvägen som tog fart med Graveyard har som väntat utsatts för inflation och vissa mått av överskattning, men min ursprungliga misstänksamhet gentemot Väg visar sig vara obefogad.

Producenten Johannes Berglund fick trion att överge engelskan för svenska och redan i första låten avhandlas Hornstull med bravur. Väg framstår som en studsigare version av sjuttiotalsbandet November med lite lättare riff, men jag undrar ändå hur sångaren/gitarristen Alexander Järnberg kan få sin Rickenbacker att låta så mycket. Bebban Stenberg från Shout Out Louds passar perfekt för duetten *Pulvret* men även klavierspelaren Martin Hederos gästspel gör avtryck.

DAVID BOGERIUS

Anna Järvinen

Buren

★★★★ Anna Järvinen har valt att släppa sitt album *Buren* i två delar. Först i form av en ep med fem spår, och nu som fullängdare – med fem låtar till. Det är ett grepp som fungerar fint och där de nya låtarna förstärker den bitterljuva känsla hon mejslade fram på ep:n. *Buren* är ett album om avstånd, ensamhet och längtan – och om en gränslös kärlek som upptar/äter upp vardagen – till vilken författaren Lena Andersson passande nog skrivit en introduktionstext.

Bland de nya spåren lyser poplåtarna "Skolgården" och "Kraften" starkast.

Den sistnämnda avslutar skivan och sätter ord på det magnetiska och eviga växelspel som får människor och ting att dras till, alternativt stöta bort, varandra.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Tula

River

★★★★ Hemlighetsfulla Tula utgår från Berlin men består till två femtedelar av svenska musiker - skådespelaren och sångaren Fanny Risberg (här Fanny Tula) och gitarristen August Zachrisson.

Efter fjolårets hajpade version av Chris Isaaks "Wicked Game" är förväntningarna stora på nästa singelsläpp och producenten Klas Åhlund har gjort vad han kan av materialet med tydliga influenser från Massive Attack och Lykke Li.

Fanny Risbergs vokala insats är utmärkt, men det är alltid svårt att följa upp en lyckad cover med eget material. "River" har ingen jättestark refräng och får, även om den håller som ett snyggt albumspår, svårt att matcha deras hajpade version av "Wicked Game".

DAVID BOGERIUS

SEXUELLT UTSATTA UNGA

KALLA KULTUR FÖRLAG

Viktigt om virtuell våldtäkt

Efter 14 år till *salu*, *Skamfläck* och *Skuggbarn* fortsätter Caroline Engvall att rikta strålkastarna mot sexuellt utsatta ungdomars skrämmande vardag. Den nya boken heter *Virtuell våldtäkt*.

– Det är ett uttryck för ett övergrepp som sker på nätet. Jag berättar om barn och unga i Sverige som blir lurade att skicka nakenbilder – eller filmer över nätet – eller börjar sprida egna bilder för bekräftelsekicks skull. Det kan få svåra konsekvenser som är viktiga för vuxenvärlden att känna till. Vi har tyvärr sett flera fall som slutat med självmord, säger Caroline Engvall.

Sedan arbetet med *14 år till salu* har hon haft kontinuerlig kontakt med unga som har sex mot ersättning eller söker sig till övergrepp för att döva sin ångest. Hon började se mönster, att även sexuella bilder och filmer på internet kunde vara en del av ångestdämpningen – och upprördes samtidigt av hur vuxenvärlden och rättsväsendet bagatelliserade och nonchalerade bilder som sprids på nätet.

– Göta hovrätt sänkte kraftigt skadeståndet för en tjej som fått en sexfilm spridd av sin expojkvän. Hovrättens motivering kunde tolkas ungefär som att "det här får man stå ut med om man är ung".

I *Virtuell våldtäkt* blandas skönlitterära stycken med autentiska utdrag från olika chattar.

– Det här beskriver den råa verklighet många unga lever i i dag – utan att vuxna anar nånting. De unga skäms för att berätta, skäms för att ha blivit lurade, skäms för att de tycker att bilderna är äckliga. Det här är ett problem som vuxenvärlden måste upptäcka själva, och för det måste man ha kunskap om vad som sker i ungas nätvärld i dag.

DAVID BOGERIUS

Ypperligt hantverk

Peter Kihlgård

Serenader två

★★★★ Peter Kihlgårds nya bok innehåller 23 texter, somliga bara någon mening, de flesta någon eller ett par sidor, några få långa texter strax över tio sidor, bara en text närmare trettio sidor.

Han har – vilket är det absoluta intryck man får efter att ha läst bokens drygt 160 sidor – förmodligen, och förhoppningsvis, haft oerhört roligt när han skrivit detta. Man kan nästan se de 23 texterna som ett formexempel på hur en ypperlig skribent hanterar och förvaltar sitt hantverkskunnande. Hur han liksom lika självklart och flyhänt i ett par meningar formulerar en djupt existentiell betraktelse i en novell som att han låter en lite skev och vildvuxen text sträcka ut över flertalet sidor, eller en skruvad idé få några meningar, en absurd tanke en dryg sida.

Det finns emellanåt en närmande och försiktig, snudd på öm, tillbakablick i materialet, relationen far och son återkommer bland annat på några ställen i boken med skiftande valör. Man kan läsa de 23 texterna som berättelser från en tidpunkt i livet där författaren bemödar sig att

CHARLIE ÖRENSTAM

konstatera att hans erfarenheter och minnen rymmer ett synnerligen skiftande gods.

Och inget av det besitter ett mer eller mindre intellektuellt eller kulturellt värde för den han blivit, det fyller bara ut olika skrymslen. Som alla,

på sitt speciella vis, är lika viktiga för att de berättelser Peter Kihlgård nu skriver och formulerar ska kunna bli till precis de berättelser han skriver i *Serenader två*.

ULF STOLT

BÖCKER

Petter Inedahl

Hemsökt – 100 sanna spökhistorier från Stockholmstrakten

★★★★ Visste du att en fröken Jonsson som dog för över 100 år sedan spökar på Karlbergsvägen 4. Eller att vålnaderna vid Bromma kyrka sågs vara lika många som otrevliga?

I *Hemsökt* redogör Petter Inedahl för inte färre än 102 gasthärjade platser i Stockholm. Det är mycket ambitiöst. Genom historiska efterforskningar om adresserna skapar författaren mervärde åt sagnerna även om han är tydlig med sitt huvudsyfte att "bevara historierna för eftervärlden och samtidigt sprida en smula skräck".

I berättelsen om "Spökslottet mitt i staden" på Drottninggatan 116 skruvas intresset upp ett snäpp av ett samtida attribut som en dator,

men med hjälp av anonyma källor och odaterade framställningar lämnar vi aldrig skräkans form.

DAVID BOGERIUS

Ellen Ekman

Lilla Berlin 3 – Leva Life

★★★★ *Leva Life* är Ellen Ekmans tredje Lilla Berlin-bok. Serien, som utspelas i en namnlös svensk storstad, har piggat upp tunnelbanefärderna för morgontrötta sedan den började gå i Metro 2013. *Leva Life* är, liksom sina två föregångare, doppad i pastelliga färger och populärkulturella referenser från 2010-talet.

Här får vi möta ett gäng på 20-någonting som försöker navigera mellan tillfälliga, ibland obetalda, jobb och storstadens bostadsbrist. Samt hantera det faktum att, trots att man är och försöker vara vuxen, så ger

inte samhället så mycket tillbaka. Och när man måste fortsätta dela säng med sitt fling – och sin inneboende – då kan man väl lika gärna försöka ha kul och gå på asdyr, krånglig yoga under tiden?

Leva Life beskriver livet för prekariatet, den nya samhällsklassen, med stilsäkerhet och skärpa – och humor. Det är pastellfärgad politik i sin mest aväpnande form.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

PÅ FILM

EN RIK MILJÖ FÖR VARJE GENRE

Filma här för Stockholms skull

**STADSBYGGNADS- OCH KULTUR-
BORGARRÅDET** Roger Mogert är ny ordförande i Filmregion Stockholm-Mälardalen, vars syfte bland annat är att underlätta för filmproduktion i regionen och göra det lättare för nya filmare att etablera sig.

Vilka är de största utmaningarna för att få produktioner till regionen?

– Vi måste skapa en bra finansieringsmodell i Stockholm. Det har varit lättare att spela in filmer i andra delar av landet och ibland i utlandet, även för filmer som handlar om vår region. Se på *Gentlemen* och *Den allvarsamma leken*, båda handlar om och utspelas i Stockholm, men spelades in i Baltikum och Budapest. Det är lite bisarrt, och blir ännu mer bisarrt eftersom de finansieras med statliga pengar, som sedan hamnar utomlands. Sen måste vi göra det rent praktiskt enklare för den som vill spela in här med tillstånd och liknande.

Varför är det bra för regionen att få hit fler filminspelningar, och vad betyder det imagemässigt för Stockholm att förekomma på film?

– Det är bra på flera sätt. Dels att vi ökar möjligheterna för filmmakare att kunna berätta sin historia i och om Stockholm, vilket i sig är positivt. Sen innebär det tillväxt och arbetstillfällen. En stor produktion kan ju handla om 100 miljoner som hamnar i regionen. Det är också positivt att vår region exponeras, att Stockholm, Örebro eller Nora syns i det offentliga och blir speglad i vår samtid.

Vilka är regionens styrkor?

– Stockholm-Mälardalen har enorma fördelar. Vi har unika stadsmiljöer, inte bara i Stockholm, och vi har väldigt vackra naturmiljöer, vi kan hitta dramatiska gamla industrimiljöer. Det är en rik miljö för nästan varje filmgenre.

HENRIK EMILSON

Skrämmande brist på medmänsklighet

Förvaret

★★★★ "Friheten sitter i bröstet", säger 20-årige Sami. När han plötsligt kastas ut från förvaringen på Migrationsverkets låsta enhet i Flen har han ingenstans att ta vägen. Det enda han får med sig är informationen om att han måste gå och anmäla sig hos polisen en gång i veckan i väntan på avvisning. Fyrkantigheten hos personalen är beklämmande och de som faktiskt bryr sig om de asylsökande män-

niskorna, Sophie och Solveig, får genast skit av chefen.

De uppträder nämligen inte tillräckligt "tjänstemannamässigt".

Vackrare än så är inte verkligheten i *Förvaret*, en exklusiv dokumentärfilm av Uppsalaregissörerna Anna Persson och Shaon Chakraborty. Att tempot ibland är lågt och några sekvenser för långa är bagatellartade anmärkningar i ett sammanhang där känslan av att befinna sig på insidan av en sekretessomgärdad plats

bland de "förvarstagna" är smärtsamt påtaglig, trots att förvaret skildras ur både migranters och tjänstemäns perspektiv.

Upplevelsen förstärks av att det inte görs några intervjuer, allt som sägs är upptagningar av samtal. Man kan riktigt se hur Aina, som överlevt två krig i Tjetjenien, plågas av oro och vända inför att resa tillbaka men medmänskligheten är satt ur spel.

DAVID BOGERIUS

FILM

Familjen Béllier

★★★★ Uppväxten för Paula är mycket speciell. Tonåringen är den enda hörande i en familj av döva. Hon har tidigt axlat ett stort ansvar som familjens länk till omvärlden i många frågor. En musiklärare upptäcker att Paula har en mycket fin sångröst och hon erbjuds plats på en prestigefylld musikutbildning. Det blir hennes livs tuffaste val – är hon, och familjen, redo att stå på egna ben? Fransk feelgoodfilm som höjer sig över mängden, mycket tack vare sjungande talangen Loane Emera i huvudrollen.

HENRIK EMILSON

Rättegången – Amsalem vs. Amsalem

★★★ En israelisk film som tar domstolsgenren till nya nivåer. Viviane har ansökt om skilsmässa från sin man Elisha. Men enligt rabbindomstolen är det inte rabbinerna som har sista ordet i en skilsmässa, utan den äkta maken. Elisha sätter sig på tvären och rättegången får ett utdraget förlopp under flera år där vittnen, och rabbiner, passerar skranket. Trots att vi aldrig lämnar domstolens fyra väggar är berättelsen stor och Vivianes kamp enerverande, frustrerande och mycket spännande.

HENRIK EMILSON

Rendez Vous

★★★★★ Elsas och Pierres hela tillvaro vänds upp och ner när de blir presenterade för varandra på en bokmässa. De blir förälskade. När de senare träffas av en slump bekräftas bara känslorna. De försöker vara förnuftiga och inte ens byta telefonnummer, men ödet för dem samman gång på gång och de ger efter och kämpar emot. Regissören Lisa Azuelos utforskar alla "tänk om" – och "vad hade hänt"-vägar på ett innovativt sätt. Hela tiden får hon skådespelarna att lysa, och det till ett välkomponerat soundtrack.

HENRIK EMILSON

EVAN DANDO + SARA JOHNSTON
SÖNDAG 29.3 STOCKHOLM – DEBASER STRAND

ELIAS
SÖNDAG 29.3 STOCKHOLM – BERNIS

SOFIA KARLSSON
MÅNDAG 30.3 STOCKHOLM – SÖDRA TEATERN

THE SUBWAYS
MÅNDAG 13.4 STOCKHOLM – DEBASER STRAND

THE STAVES
ONSDAG 15.4 STOCKHOLM – DEBASER STRAND

PURITY RING + BORN GOLD
TORSDAG 16.4 STOCKHOLM – DEBASER STRAND

SEINABO SEY
LÖRDAG 18.4 STOCKHOLM – MÜNCHENBRYGGERIET

BROKEN TWIN + CHORUS GRANT
LÖRDAG 25.4 STOCKHOLM – SÖDRA TEATERN

**A PLACE TO
BURY STRANGERS** + ZZZ
FREDAG 1.5 STOCKHOLM – DEBASER STRAND

MARIKA HACKMAN
ONSDAG 6.5 STOCKHOLM – KÄGELBANAN

LAURA MARLING + GILL LANDRY
ONSDAG 20.5 STOCKHOLM – DEBASER MEDIS

BOP ENGLISH
FREDAG 22.5 STOCKHOLM – NALEN

JACCO GARDNER
SÖNDAG 31.5 STOCKHOLM – DEBASER STRAND

DEATH CAB FOR CUTIE
MÅNDAG 15.6 STOCKHOLM – MÜNCHENBRYGGERIET

PAOLO NUTINI
TORSDAG 25.6 STOCKHOLM – CIRKUS

**THE TALLEST MAN
ON EARTH** + THE TARANTULA WALTZ
SÖN 28.6 + MÅN 29.6 STOCKHOLM – GÖTA LEJON

LUGER

Biljetter: luger.se

Michael Holmqvist

"Också viktigt att välmående och privilegierade bostadsmiljöer studeras och granskas"

MITT I STOCKHOLMS län, i Danderyds kommun, ligger Djursholm. Där har många av de cirka 9 000 invånarna ledande befattningar inom främst finans- och näringslivet.

Med hjälp av drygt 220 intervjuer har sociologen Michael Holmqvist skrivit boken *Djursholm – Sveriges ledarsamhälle*.

– Det finns faktiskt mycket lite forskning om samhällen som Djursholm. Den mesta forskningen både i Sverige och utomlands handlar om Rinkeby, Tensta, Rosengård och liknande samhällen. Men det är också viktigt att välmående och privilegierade bostadsmiljöer studeras och granskas närmare, säger Michael Holmqvist.

Har det kommit fram nåt som har överraskat dig under arbets gång?

– Det var lättare att komma i kontakt med folk än jag trodde. Djursholmarna har generöst ställt upp med sin tid för att berätta om sina erfarenheter. Många har varit förvånansvärt nyanserade och ibland även kritiska, även de som tillhör familjer som bott där i generationer. Djursholm kan på många sätt vara en krävande miljö att bo i, inte alls "det ljuva livet" som en del tänker om det.

Tror du att bokens innehåll kommer att förändra den gängse bilden av

Djursholm?

– Djursholm beskrivs ofta som ett överklasssamhälle. Jag ser det som ett ledarsamhälle. Det är en ny beskrivning som ger en annan förståelse av Djursholm och liknande miljöer. Ledarsamhällen påverkar faktiskt oss alla på ett konkret sätt i form av normer och värderingar.

Finns det fördomar om Djursholmsbor som inte stämmer med bilden som beskrivs i boken?

– En så pass sluten och okänd miljö skapar alltid fördomar och nyfikenhet. Min förhoppning är att ge en nyanserad och ärlig bild av Djursholm, där både samhällets positiva mindre positiva sidor behandlas.

Vad kan din studie bidra till i ett forskningsperspektiv?

– Den ger en ny förståelse för hur människor formas till ledare. Mycket av tidigare forskning har bara tittat på ledare i sin professionella kontext.

Jag studerar hur de lever, umgås med sina familjer och uppfostrar sina barn.

Vilka har du intervjuat?

– Både personer som bor där och som jobbar där. Och så har jag gjort många timmars fältstudier under fem år. Jag har till exempel varit mycket på skolorna och följt undervisningen. Mycket av min studie handlar om hur barn och ungdomar påverkas av att växa upp i ett ledarsamhälle.

Har du stött på några hinder eller komplikationer?

– Nej, inte nått väsentligt. Men det har heller inte gått som på räls. Det är ett krävande intellektuellt arbete som gör att man då och då måste stanna upp och omvärdera tidigare analyser.

DAVID BOGERIUS

ENGAGEMANG, TID OCH KÄRLEK

Femstjärnigt bibliotek i Vallentuna

VALLENTUNA BIBLIOTEK HAR fått utmärkelsen "Excellent" av Library Ranking Europe. Det innebär fem stjärnor av sex möjliga. Biblioteks-

spioner har rest runt i Europa och satt betyg. Men det var inga stora åthävor när beskedet kom, bara ett mejl i bibliotekets inkorg.

– Vi blev jätteglda och förvånade. Tänk att vi i lilla Vallentuna med 33 000 invånare fått lika fint betyg som ett bibliotek i en storstad som Amsterdam, säger Marie Gustavsson, bibliotekschef.

Biblioteket i Vallentuna är inrymt i Kulturhuset som stod färdigt 2012. Marie Gustavsson tror att byggnaden och alltifrån möbler till utformning av lokalen kan spela roll. Likaså att de har en bredd i utbudet av böcker. Men framför allt tror hon att det är personalens engagemang och den tid och kärlek de lägger ner i biblioteket som varit mest avgörande för utnämningen.

Vad säger era besökare om stjärnglansen?

– De är väldigt stolta. Det här är allas vardagsrum, hit kommer alltifrån spädbarn till 104-åringar.

Har ni fått diplom eller prispengar?

– Nej, det här är en fråga om ära. Den 23 april kommer vi att ha VIP-fest med våra besökare och fira med mingel, tilltugg och boktips. Det är besökarna som gjort det här möjligt, säger Marie Gustavsson.

GERD ERIKSSON

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

BRILJANT

– Vecka 16 börjar vi att sätta ut plantorna i rabatter och urnor.

Jag är med och planterar i innerstaden och Västerort. Sammanlagt sätter vi ut 60 000 blomplantor fördelat på 2 780 kvadratmeter. Det tar ungefär två veckor och de flesta gräver vi ner för hand. Handskar är ett måste eftersom det ligger både kanyler, glasbitar och hundbajs i rabatterna.

– En av de tuffaste rabatterna är den på Vasagatan. Den är stor och dessutom ligger den mitt emellan körfälten så att man står med rumpan i trafiken medan man jobbar. Vi brukar försöka sätta plantorna där på helger och nätter. Mariatorget är nog den roligaste platsen att plantera på. Folk som passerar där ger ofta beröm och kommer med glada kommentarer. Vissa berättar att de går omvägar för att njuta av blomsterprakten.

– Vilka blommor vi ska plantera ut är hemligt för allmänheten till samma dag vi gör det. Det brukar vara runt sju olika sorters växter i en urna och tio olika sorter i en rabatt. Det är mycket stå på knä och stå på huk. Men jag har gjort det här i 14 år och tror att jag utvecklat en specialmuskel som gör att jag klarar det.

– Bara en enda gång under mina år har det hänt att det blivit en köldknäpp efter att vi planterat ut blommorna. Det var förra året i maj. Då frös vissa av växterna och vi var tvungna att byta ut dem och sätta nya. Alla plantor i Stockholms stads blomsterprogram kommer från Tungelsta och är alltså närodlade.

– Dahlian är en riktigt bra stadsblomma, den blommar bra, står länge och tål mycket utan att bli ful. Min egen favorit är tvillingsporre, Diascia, den blommar från tidig vår till sen höst och finns i många olika nyanser av rosa.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Grönfingrad

Trädgårdsmästare David Johnson, 33 år, från Söder är med och sätter Stockholms stads blomsterprogram i jorden.

”En roman om att försöka förstå
vad det är att vara vuxen. ”

AB
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STADSBUDE

— I STORSTOCKHOLM —

"Intressant att läsa om hur andra har det"

Var har ni tidningen på jobbet?

– Den brukar ligga i köket så att alla som vill kan bläddra i den när de har en stund över. Gubbarna på jobbet som kört länge i stan tycker att det är kul att läsa historiska saker om Stockholm i tidningen.

Vad gillar du mest att läsa?

– Jag tycker att det är intressant att läsa om hur andra har det, om de hemlösa. Även skådisarna som är med i tidningen har varit med om en hel del. Först brukar jag

NAMN: Susanne Åstrand
ÅLDER: 46 år
BOR: I Haninge
YRKE: Ekonomi-ansvarig på Stadsbud i Storstockholm

skumma igenom tidningen, men när det inte är så mycket att göra tar jag in den på mitt rum och läser lite grundligare.

Varför prenumererar din arbetsplats på Situation Sthlm?

– För att det är en bra tidning som vi vill stötta och för att det är en bra tidning för oss att synas i. Vi har funnits i Stockholm sen 1863.

TEXT **GERD ERIKSSON**
 FOTO **MAGNUS SANDBERG**

NALEN

DANIEL LANOIS

SÖN 5/4

DAVID URWITZ

TIS 14/4

SATYRICON

SÖN 26/4

CHUCK PROPHET

TOR 7/5

MUDHONEY

FRE 8/5

JESSE MALIN

TIS 26/5

ANDREA GIBSON

FRE 5/6

JOHN MAYALL

LÖR 12/9

JANNE SCHAFFER

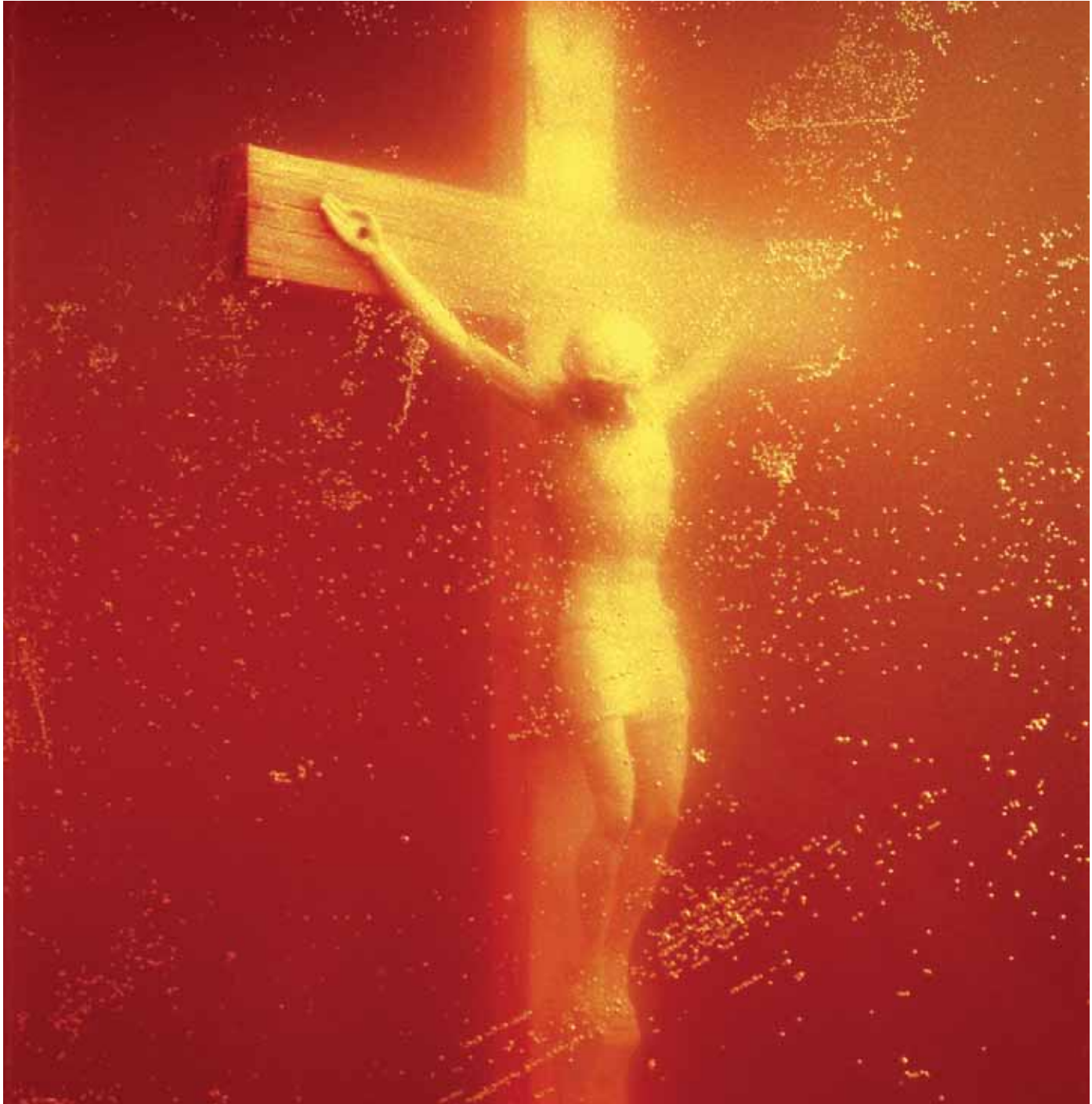
FRE 18/9

CHRIS YOUNG

TOR 24/9

REGERINGSGATAN 74. MER INFO OCH BILJETTER PÅ

WWW.NALEN.COM 2015

Andres Serrano

Redemption | 13 mars–17 maj

Andres Serranos verk är vackra i sin perfektion. Samtidigt är de ofta provocerande. De utmanar betraktaren med tabubelagda ämnen som sex och religion, inspirerade av renässansmåleri och religiös konst.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet alla dagar 9–23 | fotografiska.se

Fotografiska

HUVUDPARTNER

LUMIX

PARTNERS

Audi

LINDAHL

EY
Building a better
working world

TELE2